PRZEGLĄD FILATELISTYCZNY
Polish Philatelic Review

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
Miesięcznik – ŁÓDŹ – Monthly Review
IV TOM VOL. 30.4.1950 NR NO. 18

WYDAWCA-PUBLISHER
ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO FILATELISTÓW
PHILATELIC SOCIETY OF ŁÓDŹ

Cena: zł 150.–
Price: $ 0,50 or 3/6
En France: 115 fr

Gawęda z Czytelnikami

„Stosownie do ogłoszenia w nrze 17 PF (Gawęda z Czytelnikami), zamówiłem sobie półkę na wspomnianą literaturę. O ile jednak okaże się, że to kawał „prima-aprilisowy", to koszty pokryjemy wspólnie" — pisze p. Edward Baryłecki ze Świątnik Górnych.

Nie, nie jest to wcale „kawał". Już do bieżącego numeru dodajemy pierwszy zeszyt *Katalogu Całostek Polski Demokratycznej* w opracowaniu Tadeusza Gryżewskiego. Nie udało nam się jeszcze, niestety, załączanie dodatkowych wkładek tak, że tymczasem katalog nasz ukazuje się kosztem objętości numeru, staramy się jednak, by treść na tym nic nie straciła. Oczywiście dołożymy wszelkich starań, by nasza *Biblioteczka Przeglądu Filatelistycznego* mogła ukazywać się na oddzielnych wkładkach (w tym wypadku jednak będą ją otrzymywali jedynie prenumeratorzy), gdyż w przygotowaniu mamy już szereg następnych pozycji. M. in. w opracowaniu znajduje się monografia o dziejach poczty polskiej. Planujemy też wydawanie co najmniej dwóch (może nawet trzech) książeczek jednocześnie, by jak najprędzej zapełnić owe „puste półki" naszych Czytelników.

I jeszcze jedno. Wydawanie katalogu, który jest bogato ilustrowany, podwoiło nasze rachunki za klisze. Mimo to nie podnosimy ceny numeru, by dotrzymać słowa i dać Czytelnikom naszą Biblioteczkę zupełnie bezpłatnie. Tym niemniej nie należy zapominać, że pomagają nam w naszej pracy wydawniczej jedynie prenumeratorzy!

Za nadesłane nam liczne życzenia świąteczne serdecznie dziękujemy.

Nie dawniej niż w nrze 16 pisaliśmy, że redakcja listownie nie odpowiada i że załączanie znaczków pocztowych mija się z celem. Mimo to wielu Czytelników nadal wkłada do koperty znaczki, prosząc o listowną odpowiedź. Jeszcze więc raz apelujemy: szanujcie nasz czas! Redagowanie PF odbywa się w wolnych godzinach od pracy zawodowej, a nie jest ich tak wiele!

P. A. *Wróblewski* (Kalisz) zwraca uwagę, że jak wynika z publikowanej przez nas listy polskich filatelistów — nie wszyscy zrzeszeni zbieracze prenumerują PF, wykazując tym niezrozumienie roli prasy fachowej. Istotnie, na tym polu jesteśmy jeszcze bardzo zacofani. Jak Pan się jednak przekona z bieżącego numeru, w ślad za Łodzią i Katowicami poszedł już i klub toruński. A więc sytucja stale się poprawia. Za ofiarowane premie do ankiety bardzo dziękujemy.

P. Lech *Konopiński* (Poznań) zapytuje, dlaczego na liście polskich filatelistów nie zamieszczamy członków Wielkopolskiego Klubu Filatelistów. Odpowiedź jest prosta. Klub poznański na naszą prośbę z dnia 26 lipca 1949 r. o przysłanie spisu — do dnia dzisiejszego nie zareagował (zresztą podobnych stowarzyszeń jest w Polsce więcej).

P. Edward *Baryłecki* (Świątniki Górne) donosi, że na skutek umieszczenia Jego nazwiska na liście filatelistów polskich, dostał już „kilka pięknych kopert pierwszego dnia i miłą filatelistyczną korespondencję".

P. Romuald *Grabowski* (Namysłów) przysłał nam wiersz z przedwojennego IKC pt. „Tragedia filatelisty". Za pamięć dziękujemy, wiersza tego jednak w naszym piśmie nie umieścimy.

P. Zygmunt *Drews* (Częstochowa) zapytuje o najbliższe mu stowarzyszenie. Było takie w Kielcach, ale od przeszło roku nie daje o sobie znaku życia. Pozostaje więc Kraków, Katowice, Łódź lub Warszawa — wszystkie mniej więcej jednakowo dalekie.

P. Władysław *Michałowski* (Szczecin) przysłał nam swe zestawienie znaczków z motywami polskimi. Jak już pisaliśmy na str. 2, temat ten znajdował się w opracowaniu i obecnie jest już gotowy. Ogłosimy go prawdopodobnie w następnym numerze. Ostatnio dostaliśmy kilka wykazów od naszych Czytelników, którymi nasze zestawienie uzupełniliśmy. *„Polonica"* to liczba mnoga *(neutrum!)*, a więc prawidłowo będzie „zestawienie *Poloniców*" (a nie: *Polonici*).

P. Ryszard *Kiczek* (Rzeszów) proponuje utworzenie u nas czegoś w rodzaju czechosłowackiego „Orbisu". Nie rozwiązało by to wcale sprawy wymiany z zagranicą, gdyż

(c.d. na str. 70)

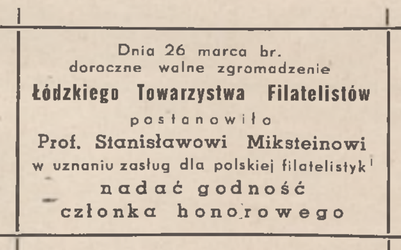
PROF. ST. MIKSTEIN

TWÓRCA naukowych podstaw filatelistyki polskiej, prof. Stanisław Mikstein filatelistyką zajmował się od r. 1898. Przejął on tradycje filatelistyczne t. zw. „szkoły krakowskiej“, której czołowym przedstawicielem był wówczas doskonały znawca filatelistyki dr Jan Dudziński. Z nim to, w czasie swego krótkiego pobytu w Nowym Sączu w r. 1921, prof. Mikstein zapoznał się i zaprzyjaźnił.

W znajomość technik drukarskich wprowadzili prof. Miksteina w latach 1921/1924: J. Rebizond — w druk linotypowy, a Michalski, wykonawca znaczków Zawiercia i znaczków P.K.L.—w druk litograficzny. Z rotograwiurą i stereotypią zapoznano go w drukarni „Ilustrowanego Kuriera Codziennego“, z chemigrafią zaś w zakładzie „Fototechnika“ Piotra Kuda w Krakowie. Z artystycznymi drukami i odpowiednią teoretyczną wiedzą i bibliografią o wszystkich technikach drukarskich zapoznał się u swych przyjaciół grafików prof. Stanisława Jakubowskiego i Jana Wojnarskiego, profesora grafiki w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

W latach 1922/24 opracowuje na podstawie zbioru Stanisława Adamskiego pierwsze polskie wydanie tymczasowe dla Małopolski i Śląska Cieszyńskiego. W pracy tej autor staje na najwyższym poziomie filatelistyki i wykazuje gruntowną znajomość technik drukarskich, jak i toku logicznego rozumowania.

Dnia 26 marca br.
doroczne walne zgromadzenie
Łódzkiego Towarzystwa Filatelistów
postanowiło
Prof. Stanisławowi Miksteinowi
w uznaniu zasług dla polskiej filatelistyki
nadać godność
członka honorowego

Na tymże poziomie utrzymane są wszystkie jego późniejsze prace i publikacje, co zawdzięcza tak swym studiom w zakresie nauk filozoficznych i ścisłych matematyczno-przyrodniczych, zdolności obserwacji najdrobniejszych szczegółów, gruntownej znajomości technik drukarskich, jak i ścisłym logicznym rozumowaniom. Jego zupełnie nowe stanowisko opisywania całych arkuszy i wszelkich szczegółów, występujących na poszczególnych ich znaczkach, oparcie się, nie jak to czynili poprzednicy na pojedynczych znaczkach, lecz na całych arkuszach, jako jednostkach produkcyjnych, przy doskonałym przygotowaniu technicznym i odpowiednich studiach — umożliwiło mu rozpoznawanie techniki wykonania, budowy form drukarskich, kolejności i poszczególnych faz druku, pozwoliło rozróżniać czynniki istotne i przypadkowe oraz rekonstruować procesy produkcji.

To opracowanie znaczków t. zw. „krakowskich“ opublikowane zostaje w latach 1927/29 w **Ilustrowanym Przeglądzie Filatelistycznym** w Toruniu, a w latach 1927/32 w **Ilustrowanym Kurierze Filatelistycznym** we Lwowie. Ukazuje się ono następnie w czasopiśmie **Die Postmarke** w Wiedniu, a w r. 1933 jako odbitka-broszura (w wydaniu tegoż czasopisma), licząca 75 stron i zawierająca liczne ilustracje.

Praca ta rozwiązywała najtrudniejsze wówczas zagadnienie polskiej filatelistyki: stwierdzanie autentyczności znaczków „krakowskich“, co do których do czasu tych studiów nawet najlepsi rzeczoznawcy filatelistyczni dawali błędne orzeczenia. Zupełnie więc jest zrozumiałe, że praca ta — wystawiona w manuskrypcie w r. 1928 na Wszechpolskiej Wystawie Filatelistycznej w Warszawie — uzyskała złoty medal

i nagrodę honorową ministra komunikacji. Także za to opracowanie zostaje autor dokooptowany do komisji sprawdzania autentyczności znaczków przy Krakowskim Towarzystwie Filatelistów. Tu opracowuje ścisłe naukowe metody odróżniania oryginałów od falsyfikatów oraz udowadniania orzeczeń, nie tylko jeżeli chodzi o wydanie „krakowskie", lecz także wszystkich badanych znaczków.

Do czasu przeprowadzania studiów przez prof. Miksteina, sprawdzanie znaczków odbywało się na podstawie subiektywnego, intuicyjnego poniekąd przekonania badającego. Szeroka praktyka, stałe stykanie się ze znaczkami oryginalnymi i fałszywymi mogły bezwzględnie wyrobić u niektórych badaczy zdolność wydawania niejednokrotnie trafnych orzeczeń, żaden jednak z nich nie mógł orzeczenia swego udowodnić, a były one często u różnych badaczy — sprzeczne.

Prof. Mikstein wszystkie swe badania opierał zawsze na ścisłej i gruntownej znajomości znaczków, techniki wykonania, pomiarach i tabelarycznych szczegółach. Publikując zawsze w całości wyniki swych studiów dał możność sprawdzenia swych orzeczeń przez każdego zainteresowanego filatelistę. Syntezę metod sprawdzania autentyczności podał w artykule „Badania autentyczności polskich nadruków na znaczkach pocztowych a w szczególności nadruków tymczasowego wydania dla Małopolski i Śląska Cieszyńskiego" w **Ilustrowanych Wiadomościach Filatelistycznych**, nry 14, 15, 16.

Od lutego 1932 publikuje swą drugą dużą pracę w **Ilustrowanym Kurierze Filatelistycznym** p. t. „Drugie polskie wydanie tymczasowe dla b. okupacji niemieckiej („Poczta Polska" na znaczkach niemieckich z nadrukiem „Gen. Gouv. Warschau")", czym likwiduje następną „bolączkę" naszej ówczesnej filatelistyki i daje naukowe podstawy odróżniania oryginałów od zalewających podówczas rynek fałszywych, spekulacyjnych druków.

W r. 1934 za wymienione poprzednio dwie prace uzyskuje na Międzynarodowej Wystawie WIPA w Wiedniu srebrny medal, a w r. 1935 na Międzynarodowej Wystawie w Królewcu dwa srebrne medale — wystawowy i Międzynarodowej Prasy Filatelistycznej.

Zalew rynku filatelistycznego fałszerstwem znaczków lokalnych Przedborza i Żarek dawał się zbieraczom również dotkliwie we znaki. Nawet najlepsi znawcy zagraniczni, z braku naukowego opracowania tych wydań, nie bardzo dawali sobie radę z orzekaniem o ich autentyczności (por. np. Otto E. Stiedl: „Fälschungen der polnischen Stadtpostmarken von Przedbórz" w **Postmarke**" 1933, nr 284, s. 65—66).

I tu przyszły z pomocą opracowania prof. Miksteina (p. **Ilustr. Wiad. Fil.** nr 38, 40, 69—71, 76, **Ikaros** 66—70), w których dał on tak ścisłe i przystępne metody sprawdzania autentyczności, że mógł z nich bezbłędnie korzystać szeroki ogół filatelistów. Równocześnie niemal opracowuje on w podobny sposób znaczki lubelskie, wielkopolskie, Sosnowiec, Zawiercie, lokalne małopolskie. Skrót wyników badań podaje w podręczniku „Polskie Znaki Pocztowe", a wyniki każdego ze stadiów badań publikuje w prasie filatelistycznej. Stale wykrywa nowe fałszerstwa i druki spekulacyjne, walczy z wyzyskiem zbieracza i dba o ochronę jego interesów.

Od stycznia 1936 r. publikuje w dodatku do miesięcznika **Ikaros** w Białymstoku pracę „Pieczęcie pocztowe na ziemiach Polski w XVIII wieku (1762—1800)", będącą rezultatem kilkuletnich poszukiwań i studiów archiwalnych. W pracy tej, obejmującej w odbitce 120 stron druku, wyświetla zagadnienia pierwszych polskich pieczęci i stempli pocztowych z lat 1762—1800, odkrywa i wyjaśnia prototypy znaczków urzędowych w formie stempli „Militaria", rekonstruuje i ustala trakty pocztowe z końca XVIII wieku i podaje pierwsze zestawienie pocztmagistrów z lat 1767 — 1795. Publikacją tą daje podstawy dla polskiej przedfilatelistyki, nad którą bezskutecznie mozolono się od 1894 r. (Samuel Koprowski, ks. St. Biegański, Włodzimierz Polański), nadto praca ta z powodu zniszczenia archiwów w czasie okupacji niemieckiej w latach 1939/45 obecnie nie mogłaby być wykonana.

Uzupełnienie odkrytych po 1937 r. pieczęci i stempli pocztowych z XVIII wieku dał w **Ilustrowanych Wiadomościach Filatelistycznych** nr 95/96 z sierpnia/września 1939 r. Po raz wtóry publikuje całość tej pracy w skróceniu na łamach tygodnika dla młodzieży **Młoda Rzeczpospolita**, nry 16—48 od września 1946 do maja 1947 r. Od października 1937 do czerwca 1939 r. w dodatku do miesięcznika **Ikaros** (nry

71—91) ukazuje się dalszy ciąg poprzedniej pracy p. t. „Stemple pocztowe Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego 1808—1870“, stron 84, opracowany wspólnie z Włodzimierzem Rachmanowem. Praca ta, obejmująca szczegółowy wykaz i klasyfikację wszystkich stempli pocztowych według alfabetycznie zestawionych urzędów i stacji pocztowych z lat 1808 — 1870, jest zarazem katalogiem tychże stempli.

Obie te prace mają nie tylko podstawowe znaczenie dla polskiej przedfilatelistyki, ale również są bardzo wysoko cenione przez historyków polskich urządzeń państwowych i kulturalnych.

Niesposób w ramach niniejszego artykułu omówić przeszło 100 różnych opracowań i artykułów prof. Miksteina.

Spośród mniejszych wspomnimy tylko o następujących zasadniczych opracowaniach, rozwiązujących problemy różnych polskich wydań znaczkowych:

1. Znaczki poczty miejskiej w Przedborzu, **Ilustr. Wiad. Filat.**, Poznań 1934, nr 38/40.
2. Znaczki poczty miejskiej w Żarkach, **Ikaros** 1937, nr 66/70.
3. Znaczki tymczasowego wydania II poznańskiego z 1919 r., tzw znaczki gnieźnieńskie, **Ilustr. Wiad. Filat.**, Poznań 1938, nr 80. W pracy tej daje rozwiązanie budowy form nadrukowych i techniki wykonania tych znaczków tylko na podstawie analizy nadruków nawet nie na pełnych arkuszach. Wyniki te potwierdzili w zupełności Włodzimierz Rachmanow i Jerzy Landre. Praca o znaczkach II tymczasowego wydania dla Wielkopolski, czyli o znaczkach gnieźnieńskich, ukazała się w tłumaczeniu niemieckim w **Berner Briefmarken-Zeitung** nr 2—4 z 1948 r.
4. Znaczki Krajowego Urzędu Przesyłkowego na wschodnich ziemiach Polski i byłej okupacji I Polskiego Korpusu Dowbór-Muśnickiego, Poznań, **Ilustr. Wiad. Filat.** nr 92/94 z 1939 r.
5. Nadruki oryginalne i sfałszowane na polskich tymczasowych znaczkach dla byłej okupacji austriackiej, **Ikaros** nry 44, 46/47, 1935 r.
6. Dlaczego ceny na niektóre błędnodruki Litwy Środkowej wydania z 23.XI.1920 są nadzwyczaj niskie dla pojedynczych sztuk, a niepomiernie wysokie dla tych samych wartości w paskach? **Ikaros** nr 74/1938. W publikacji tej wykazuje autor, że błędnodruki z formy III na wartościach 50, 60, 75 sk. były produkowane także w całych arkuszach pozostałymi formami.
7. W pracy swej p. t. „Sześcioblok polsko-rosyjskiego znaczka z 1860 r.“ na podstawie analizy i obliczeń udowadnia ząbkowanie ramkowe tych znaczków i wyświetla budowę maszyny perforacyjnej. Nadto daje historię tego sześcioblоku i wiele innych szczegółów, dotyczących tych znaczków.
8. Znaczki dopłaty po 1, 5 i 10 koron wydania krakowskiego, **Przegląd Filatelistyczny** nr 7 z 1949. W artykule tym wyjaśnia budowę i powstanie formy nadrukowej tych znaczków na podstawie zbadanego materiału tych znaczków w czasie okupacji 1939/1940. Jest to uzupełnienie pracy o znaczkach tymczasowych dla Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, wydanej w latach 1927/33.

W pracach swych po 1945 r. zajmuje się przede wszystkim teoretycznymi zagadnieniami filatelistyki, jak cechami i prawnymi właściwościami znaczków pocztowych, klasyfikacją, próbami i makulaturą, podziałem przedsiębiorstw pocztowych itp. Z prac tych należy wymienić:

1. Znaczek pocztowy (teoria i praktyka), **Biuletyn P. T. F.**, Kraków, nry 7 i 8/1948, **Filatelista** (Edynburg) nry 4 i 5/1949.
2. Znaczki pocztowe i ich klasyfikacja w polskiej filatelistyce, **Biuletyn P. T. F.** nr 6/1948; **Filatelista Polski**, Poznań, nr 5/6 z 1948, **Bulletin of the Polonus Philatelic Society**, Chicago, nry 75 i 76/1949, oraz **Filatelista**, Edynburg, nry 1 i 2/1949.
3. Próby, półfabrykaty i makulatura polskich znaczków pocztowych, **Filatelista Polski**, Poznań, nry 1 i 2/1949.
4. Przedsiębiorstwa pocztowe, ich podział, uprawnienia i znaczki do opłaty przesyłek, **Filatelista Polski**, Poznań, nry 3 i 4/1949.
5. Projekt zasad katalogowania polskich znaczków pocztowych, **Przegląd Filatelistyczny**, Łódź, nry 4/1948, 5 i 6/1949.
6. Niekonsekwencje w obecnym katalogowaniu polskich znaczków, **Przegląd Filatelistyczny**, Łódź, nry 6, 7 i 8/1949.
7. Stemple pocztowe krakowskiego getta, **Przegląd Filatel.**, Łódź, nr 12/1949 r.
8. Znaczki po 25 i 50 gr z 1944 r. drukowane w Moskwie, **Przegląd Filatelistyczny**, Łódź 1949, nry 10 i 11.

Od roku 1945 pełni funkcję rzeczoznawcy technicznego przy druku polskich znaczków pocztowych w drukarniach „Czytelnika“ (dawn. Narodowej), Pocztowych Zakładów Graficznych i PWPW oddz. III (dawn. Akropol) w Krakowie. Według umowy do zakresu jego obowiązków należy:

1) przeprowadzanie technicznych korekt w projektach znaczków, 2) kontrolowanie technicznego przygotowania zdjęć fotograficznych i jakości sporządzonych matryc, 3) stwierdzanie jakości wytrawienia walców do druku znaczków, 4) ustalanie barw i odcieni znaczków w myśl zarządzeń Ministerstwa, 5) stwierdzanie należytego ukończenia przygotowań i wydanie decyzji rozpoczęcia druku, 6) stwierdzanie stopnia zużycia walca i wydanie decyzji o jego zniszczeniu, 7) wybór odbitek do Muzeum, 8) sporządzanie szczegółowych opisów technicznych każdego znaczka, obejmujących wszelkie fazy jego druku oraz 9) sporządzanie krótkich opisów do rozporządzeń o wprowadzeniu do obiegu nowych znaczków.

Temu właśnie zawdzięczamy tak wspaniałe opracowania polskich znaczków powojennych drukowanych w Krakowie.

Jego pracy, badaniom i publikacjom zawdzięcza też w przeważającej mierze — młoda, bo dopiero od 1918 r. rozwijająca

się polska filatelistyka — zrównanie swego poziomu z filatelistyką innych krajów europejskich, nad którą pracowano już od szeregu dziesiątek lat.

Jako najgruntowniejszy badacz i najpłodniejszy autor, całe swe życie pracował nad podniesieniem poziomu polskiej filatelistyki, ochroną jej przed pseudo-naukowością i ochroną zbieraczy przed wyzyskiem.

Niestety, na skutek przykrości doznanych przez oszczerstwa, które nadwyrężyły jego i tak słaby stan zdrowia, wycofał się ostatnio zupełnie z życia filatelistycznego, rezygnując nawet z publikacji dalszych już wykończonych prac i artykułów. Mamy jednak niezłomną nadzieję, że — po zwycięskim rozprawieniu się z oszczercami—prof. Stanisław Mikstein powróci do umiłowanej przez niego pracy naukowej i obadrzy polskich filatelistów nie jednym jeszcze cennym opracowaniem.

Redakcja „Przeglądu Filatelistycznego"

CZY WIECIE, ŻE

... w 1946 roku prof. Mikstein powołany został przez Ministra P. i T. do Rady Muzeum Poczty i Telekomunikacji w Warszawie?

... w uznaniu działalności filatelistycznej, nadały mu godność członka honorowego towarzystwa filatelistycznego w Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Toruniu i Warszawie?

W PRZYGOTOWANIU U NASZYCH PRZYJACIÓŁ

Wprowadzamy nową rubrykę. Rozrost działu nowości nie pozwala obciążać go dodatkowo wydaniami zapowiadanymi, a jest to tymczasem temat wszystkich Czytelników bardzo interesujący. Niesposób jednak, nawet w oddzielnej rubryce, podawać zapowiadane nowości na całym świecie, z których część nie doczekuje się nigdy realizacji. Ograniczamy się więc do terenu najbardziej nas ciekawiącego — do państw demokracji ludowych.

BUŁGARIA

Kolarow — 2 wart.
Przyjaźń bułgarsko-radziecka — 4 wart.
Seria antyfaszystowska — 5 wart.
Nowa seria obiegowa — 9 wart.

CZECHOSŁOWACJA

Majakowski — 2 wart.
Powstanie majowe — 8 wart.
Niemcowa — 1 wart.

NIEMIECKA REP. DEM.

60-lecie 1 maja — 1 wart.
Kongres młodzieżowy — 1—2 wart.

RUMUNIA

Andreescu — 3 wart.
Plan państwowy — 2 wart.
Kanał Dunaj — Morze Czarne — 3 wart.
„Pionierzy" — ?

WĘGRY

5 rocznica wyzwolenia — 4 wart.
Mistrzostwa szachowe — 3 wart.

ZSRR

Muzea Moskwy — 9 wart.
Międzynarodowe Zrzeszenie Pracowników Poczt, Telefonów, Telegrafów i Radia — 2 wartości.

Nous enverrons le „Przegląd Filatelistyczny" (Łódź 1, Brzeźna 18/5) à toute revue philatélique que nous receverons regulièrement en échange.

*

To foreign philatelic reviews which shall be regularly sent to us we shall send the „Przegląd Filatelistyczny" (Łódź 1, Brzeźna 18/5).

DALSZE WIADOMOŚCI O ZNACZKACH W NASTĘPNYM NUMERZE **UPU**

Powiatowa Poradnia Świetlicowa w Oławie

Prace organizacyjne rozpoczęła Poradnia w grudniu 1949 r.

Z końcem grudnia zakończono prace wstępne, zaś w styczniu b. r. nawiązano pierwsze kontakty ze świetlicami powiatu.

Zadaniem Pow. Por. Świetl. jest służyć: organizacjom masowym, świetlicom oraz indywidualnie zainteresowanym.

W toku organizacji jest dział filatelistyczny. Uruchomienie tego działu zależne jest od potrzeb terenu, które w tej chwili nie są jeszcze znane.

Filatelistów, gotowych podjąć korespondencyjną współpracę, prosi się o łaskawe nadesłanie zgłoszeń (Oława, Spacerowa 1, Inspektorat Szkolny).

Zaczątkiem filatelistycznego księgozbioru Poradni, jest prenumerowany „Przegląd Filatelistyczny" i „Filatelista Polski".

ALEKSANDER ŚNIEŻKO

ŹRODŁA DRUKOWANE
DOTYCZĄCE POCZTY POLSKIEJ W DAWNYCH CZASACH

POCZTYLION
drzeworyt Julii K. według rysunku Józefa Eismonda („Kłosy")

SPOŚRÓD wielu źródeł historycznych, ogłoszonych drukiem, najważniejszym są „Volumina Legum" — ogólny zbiór wszystkich praw polskich (9 tomów ze skorowidzami). Pierwsze wydanie wydrukowano w latach 1732—1782 staraniem ks. ks. Pijarów w Warszawie; drugie wydanie (przedruk całego zbioru) wyszło w Petersburgu w r. 1858-60, staraniem i nakładem Józefa Ohryski, przy współpracy Antoniego Białeckiego. Jest to dzieło pomnikowe, które dopomogło do przechowania tradycji polskiego ustawodawstwa, ujętego w jedną całość. Zawiera ono badzo wiele dokumentów, dotyczących urządzeń poczty w dawnych czasach.

Tom I — Praefationis: § 2 str. IV zawiera wzmiankę o tym, że Bolesław Chrobry (922—1025) „poczty albo raczej podwody, pierwszy miastom nakazał" (porównaj też Inwentarz, część I, str. 378 „Poszty alias poczty"). Ze wzmianki tej widać, że pierwotnie podwody pomyślane były jedynie jako państwowa służba depesz w wypadkach pilnych i stanowiły ciężar miast. Następnie Piastowie rozciągnęli te obowiązki pod nazwą „angaria" również i na wsie za wynagrodzeniem pieniężnym.

Tom II, fol. 640 (str. 321) zawiera wzmiankę o stałym urządzeniu podwód za Zygmunta Augusta. Bez listu podwodnego, który wydawano z rozkazu panującego, nie wolno było nikomu brać koni ani podwód; na podstawie takiego listu oznaczał odpowiedni urząd opłatę od każdego konia, wozu i przewodnika.

Tom III, fol. 670-674 zawiera „Uniwersał podwodny warszawski", wydany przez Zygmunta Augusta w dniu 28 marca 1564 r. na sejmie koronnym w Warszawie. Uniwersał ten zamknął dzieje poczty w Polsce średniowiecznej, a zapoczątkował dzieje tej poczty w Polsce nowożytnej.

Tom II, fol. 674—675 zawiera nowelę do tej ustawy pt. „Około podwód, uniwersał piotrkowski", wydaną 14 maja 1565 r. na sejmie piotrkowskim i uniwersał podwodny króla Stefana Batorego z r. 1578.

Tom III, fol. 377 (str. 183) — „Poczty". Zygmunt III wydaje w r. 1620 manifest, mocą którego wszystkie dochody z podwód przeznacza na utrzymanie poczt w Koronie, Litwie i Prusiech oraz zaprowadza administację, ażeby główniejsze miasta co tydzień odbierały wszelkie zawiadomienia i listy. Jest to najstarsza ordynacja pocztowa, która kładzie początek poczty listowej jako instytucji publiczno-prawnej.

Tom IV, fol. 108—109 (str. 55) — „Ordynacja poczty", wydana przez króla Władysława IV w r. 1647, była punktem wyjścia dla następnych rozporządzeń i niejako kamieniem węgielnym całego urządzenia poczty na dwa przeszło wieki.

Tom IV, fol. 327 (str. 150) — „Ordynacja poszty W. X. Lit." i fol. 350 (str. 160) — „O poczcie W. X. Lit. w mieście Wileńskiem ordynowanej". Ordynacje te wydane za czasów Jana Kazimierza w r. 1649 i 1650 traktują o poczcie Wielkiego Księstwa Litewskiego. Poczta ma być tam

w taki sposób utrzymana, aby „w naylepszym zostawała porządku".

Tom IV, fol. 948 (str. 446) — „Approbatio poszty Ziemie Przemyskey". W r. 1667 sejm warszawski zatwierdza uchwałę Ziemi Przemyskiej o urządzeniu własnej poczty, która miała łączyć Przemyśl z Warszawą, Lublinem, Lwowem i Krakowem. W końcu ta ustawa nadmienia, iż „też posztę wolno będzie inszym Województwom y Ziemiom na różne strony sobie uchwalać cum eadem securitate".

Tom IV, fol. 603 (str. 281) — „Ordynacja poczty". Postanowienia Jana Kazimierza do starostw, aby ci zmuszali miasta do składania zaległych pieniędzy podwodnych do rąk Magistra poczty, który zdawał rachunki podskarbiemu koronnemu.

Tom V, fol. 156 (str. 90) i fol. 536 (str. 262) — „Ordynacya poczty W. X. Lit." oraz fol. 627 (str. 306) — „Reassumptio dawnych Konstytucyj o poczcie W. X. Lit.". Są to nowe ordynacje w sprawie uporządkowania poczty litewskiej.

Tom V, fol. 470 — „Reassumptio Konstytucyj o poczcie w Koronie". W r. 1667 król Jan III na sejmie Warszawskim wydaje ordynację, potwierdzającą ustawy w Koronie z lat przeszłych, zwłaszcza z r. 1647 i 1659, by wszystkie prawa i ustawy, przez poprzedników jego o poczcie ustanowione, były wiernie zachowane i ażeby poczta najporządniej chodziła.

Tom V, fol. 230 — zawiera uchwałę konfederacji generalnej z r. 1674 w sprawie składania rachunków przez pocztmistrza litewskiego.

Tom V, fol. 729 — zawiera uchwałę sejmową z r. 1685, tyczącą się defraudacji cłowych, popełnionych na poczcie.

Tom VI, fol. 62 (str. 160) — postanowienia sejmu warszawskiego z r. 1669 w sprawie zdrady pocztmistrza gdańskiego Hitschera.

Tom VI, fol. 325—326 (str. 160) — August II w r. 1717 uchwala na sejmie regulamin poczty W. Ks. Lit. i oznacza trakty pocztowe z Wilna na Grodno do Warszawy i trakt stały z Grodna do Lublina i na całą Ruś, aż do granic Państwa. Wszystkie poczty wewnątrz kraju musieli pocztylioni odbywać konno, nie zaś pieszo.

Tom VI, fol. 491—492 (str. 249—250) — zawiera uchwały sejmowe z r. 1726 o urządzeniu poczty lokalnej przez Województwo Nowogrodzkie.

Tom VII, fol. 205—206 (str. 100) — w „Articuli pactorum conventorum" na sejmie elekcyjnym w r. 1764 król Stanisław August podkreśla wielkie znaczenie prawidłowo zorganizowanej poczty, jako instytucji państwowo-publicznej, mającej na celu dążyć w swoim rozwoju ku wygodzie powszechnej, bez uciążliwości narodu.

Tom VII, fol. 131 — zawiera postanowienia konwokacji warszawskiej z r. 1764 i rotę przysięgi pocztmistrza na wierność Rzeczypospolitej i Konfederacji W. X. Lit.

Tom VII, fol. 207 — w rozdziale „Objaśnienia konstytucji względem mostu na Wiśle", zawiera przepisy odnoszące się do poczty z r. 1775.

Tom IX, fol. 102 — zawiera ustawę z r. 1789 o bezpieczeństwie listów.

Niejeden przyczynek źródłowy zawierają wydawnictwa „Wileńskiej Komisji Archeograficznej" oraz inne zbiory aktów.

„Skarbiec dyplomatów", zebrany przez Ig. Daniłowicza (Wilno, 1860, II, str. 321), wzmiankuje o urządzeniu poczty przez króla Zygmunta Augusta.

„Merkuriusz Polski, dzieje wszystkiego świata w sobie zamykający dla Informacyi Pospolitej", w Warszawie przez Jana Aleksandra Gorczyna. W nr VII, z dn. od 11 do 18 Januara 1661 r., wydawca wymawia się ze spóźnionych wiadomości z winy poczt, które nie wszędzie są ustanowione, a niektóre nie przywrócone po przeszłorocznych dystryktach, osobliwie poczta gdańska. W nrze zaś VIII wyjaśnia przyczyny opóźnienia poczty gdańskiej i podaje objaśnienia sprawy Elbląskiej (o dwu składach listów dla Polski).

Prof. Jan Ptaśnik, w dodatkach do swojej pracy „Z dziejów kultury włoskiego Krakowa" (str. 131—137), daje sześć dokumentów in extenso, odpisanych z „Metryki koronnej", a dotyczących wyłącznie poczty polskiej z lat 1558—1662.

Prof. dr Przemysław Dąbkowski w „Zbiorze dokumentów do historii urządzeń pocztowych w Polsce" (Lwów, 1928, str. 102) podaje 61 dokumentów in extenso, dotyczących poczty z lat 1568—1792.

Wstąpienie na tron Augusta II rozszerzyło znacznie zakres działania pocztowego, szczególnie między Polską a Saksonią. O tym szczegółowo mówi „Treściwy przewodnik dla zwyczajnej podróży z Drezna do Warszawy" („Kurze Anleistung zur gewöhnlichen Reise von Dresden nach Warschau"), wydany w Norymberdze w r. 1738. Autor tego rzadkiego dziełka, Adam Franciszek Zürner, był za czasów Augusta II polskim a równocześnie saskim komisarzem poczty i geografem. Na polecenie króla zorganizował on komunikację pocztową między Polską a Saksonią. Sporządził mapę tej komunikacji i dołączył ją do swego „przewodnika", w którym dokładnie opisywał drogę pocztową między Drezdnem a Warszawą.

Usiłowania Stanisława Augusta w zaprowadzeniu wzorowego porządku na pocztach polskich wywołały podówczas narzekania.

Dnia 22. Czerwca Roku 1789.

Bezpieczenſtwo Liſtów.

64. GDy Rzeczypoſpolitoy Naſzey wiele na tym zależy, ażeby Korreſpondencye wſzyſtkie, tak publiczne, iakoteż i partykularne, wiernie dochodziły rąk tych, do których przeznaczone więc uznaiemy potrzebą, ażeby tak Generalny Pocztamt, iako też i wſzyſtkie w Kraiu naſzym Pocztamty, tudzież wſzyſcy Officyaliſtowie na różnych mieyſcach Poczty dozoruiący, tak oi, co teraz znayduia ſię w Funkcyach, iakoteż i ci, którzy potym mieyſca ich zaſtępować będą, Nam Królowi i Stanom Seymeiący teraz Skonſederowanym Przyſięgę wierności przed nayblizſzym Sadem Ziemſkim, czyli Urzędem Grodzkim wykonali, i wykonywali w tę Rotę: „Ja NN. Przyſięgam Pani BOGU w Tróycy Swiętey Jedynemu, iako wſzyſtkie „publiczne i partykularne Korreſpondencye, zkądkolwiek i do kogo„kolwiek adreſſowane, wiernie, nienaruſzenie, i w całości, żeby do „rąk, do których przeznaczone będą, dochodziły, pilnować będę, ia„ko za żadną pobudką i iakimkolwiek względem nikomu cudzych Li„ſtów otwierać nie dopuſzczę, iako, gdybym to przez kogokolwiek „czynionym poſtrzegł, lub o iakich ſzkodliwych dla Kraiu układach „wiedział. Zwierzchność moię natychmiaſt oſtrzegę i uwiadomię, ia„ko we wſzyſtkim Nayiaśnieyſzemu Królowi Jmci i Stanom Rzplitey „poſłuſznym i wiernym będę, tak mi Panie BOZE dopomoż.

Uchwała sejmowa z 1789 r. o bezpieczeństwie listów

Skarżono się publicznie na nieregularność poczt i wysoki koszt opłat. To było powodem ogłoszenia odpowiedzi w ówczesnej „Gazecie Warszawskiej" (nr 105, z dnia 31 grudnia 1777 r.), w której dokładnie skreślony został ówczesny stan poczty polskiej. Z ogłoszenia tego widać, że dochody poczty były tak szczupłe, iż król sam musiał dokładać na ich utrzymanie. Kto z uwagą pismo to zechce przejrzeć, pozna dokładnie, jaki był duch rządzących i jakie usposobienie mieszkańców.

Za materiał źródłowy do dziejów poczty należy uważać wszelkie dawne pocztowe wydawnictwa urzędowe. Są one w ogóle bardzo rzadkie i rozproszone po rozmaitych bibliotekach publicznych i prywatnych, co uniemożliwia w wielu wypadkach ich skonfrontowanie, w każdym zaś razie niezmiernie utrudnia dokładny ich opis i zbadanie. Niektóre z nich wymienione są w bibliografii Estreichera i Finkla.

Najważniejsze z nich to źródła i instrukcje oraz przepisy, jak np.:

„Instrukcja dla Ichmościów Panów pocztmistrzów poczt koronnych i W. Ks. Litewskiego", wydana w r. 1764 (Rękopis Bibl. im. Ossolińskich, nr 1404, str. 189—192, przedrukowana u Dąbkowskiego — „Rys urządzeń pocztowych w dawnej Polsce" s. 80—83). Zawiera szczegółowe dane, dotyczące różnych formalności, które miały być stosowane w instytucjach pocztowych przy przyjmowaniu korespondencji i przesyłek pocztowych oraz przy ich wyprawianiu i wydawaniu adresatom, jak również odnoszące się do osób podróżujących pocztą.

„Regulamin pocztowy dla Królestwa Warszawskiego — Post Regulament für das Grossherzogthum Warschau" (po polsku i po niemiecku), 1808, 8°, str. 371+5 nlb.

„Instrukcja szczególna dla oficyalistów pocztowych", Część I, Warszawa, 1810, 12°, str. 86.

„Instruktarz dla Officyalistów Pocztowych w Królestwie Polskim", Warszawa 1817, druk Sukcessorów Rogaczego. Jest to zbiór szczegółowych regulaminów, ustalających różne formalności, których miały przestrzegać urzędy pocztowe przy przyjmowaniu i wysyłaniu korespondencji prywatnej oraz urzędowej, tudzież ustalających rozmaite sposoby stemplowania tej korespondencji.

„Wyjątek z regulaminu pocztowego o taksie pocztowej, o obowiązkach płacenia portorium, o jazdach extra pocztowych i furmankach, z dołączeniem tabeli wszystkich kursów poczty w Xięstwie Warszawskim" (po polsku i po niemiecku), 8°, str. 39 + 18 nlb.

„Przepisy pocztowe Królestwa Polskiego z r. 1817" — zatwierdzone na posiedzeniu Rady Admin. Kr. Pol. 8. VII. 1817, a ogłoszone w Dz. Praw Kr. Pol. t. III, 1817, nr 15, f. 297—366. Ustalają one prawa i prerogatywy pocztowe, taksy od korespondencji i za przewóz pasażerów oraz wymieniają różne połączenia.

„Książka służbowa dla pocztylionów" — wydana w dn. 1 marca 1827 r.

„Warunki dla Licytacyi na Poczthalteryą w...". Formularz drukowany w formie zeszytu przez Dyrekcję Generalną Poczt Królestwa Polskiego, na podstawie którego były zawierane kontrakty między urzędami pocztowymi a poczthalterami poszczególnych stacji. Formularze te wyszczególniały różne typy powozów w praktycznym za-

stosowaniu ich do potrzeb poczty oraz zawierały szczegółowe przepisy, dotyczące biegu poczt w epoce istnienia Królestwa Kongresowego.

„Zbiór przepisów pocztowych w Królestwie Polskim (potwierdzony przez Radę Administracyjną Królestwa Polskiego na dniu 1/20 lipca 1867 roku)“. Wydanie urzędowe w drukarni Jana Glücksberga, 1861 r. Jest to usystematyzowany zbiór przepisów, normujący wszelkie urządzenia pocztowe w kraju oraz wyszczególniający różne typy poczty, stosownie do ówczesnych potrzeb, dalej sposoby jej przewożenia, opłaty pobierane za rozmaitego rodzaju czynności pocztowe itp. Zbiór ten służył jako podstawa dla urzędów pocztowych w Królestwie Kongresowym jeszcze nawet przez pewien okres czasu po usunięciu ostatnich śladów autonomii tej poczty i po przyłączeniu jej w r. 1871 do organizacji pocztowych rosyjskich.

„Dziennik Praw Królestwa Polskiego“ — 76 tomów (ze skorowidzami). Tom III, nr 15, fol. 297—366 zawiera przepisy pocztowe, które ustalają prawa i prerogatywy pocztowe, taksy od korespondencji i za przewóz pasażerów oraz wymieniają różne połączenia.

„Cyrkularze Zarządu Pocztowego Król. Pol.“. Cyrkularze te, odpowiadające dzisiejszym dziennikom urzędowym, były redagowane w języku polskim, wychodziły w Warszawie w latach 1858—1866. Zawierają one wiele cennych szczegółów o działalności ówczesnej poczty. *)

Kalendarzyki polityczne, wydawane przez znakomitego drukarza i księgarza doby Stanisławowskiej Michała Grölla (†1798) w Warszawie w latach 1780—1794 i Kalendarzyki polityczne, wydawane później w Wilnie przez typografa Uniwersytetu Wileńskiego Józefa Zawadzkiego, zawierają wiele danych o ówczesnej poczcie.

„Kalendarz Polski, Ruski, Niemiecki y Saski na r. 1731“. Druk Akademii Zamojskiej — zawiera: „Tabelę przychodu i odchodu Poczt Koronnych jak i wozowych, do Warszawy i z Warszawy, z uwzględnieniem dni i godzin“.

„Kalendarz polityczny chronologiczny i historyczny na r. 1808“, Warszawa, nakład Jana Ludwika Kocha. Nr str. 140—156 zawiera „Wolne trakty pocztowe“.

Kalendarze polityczne z lat 1838—1846 Fr. Radziszewskiego zawierają wszelkie trakty i komunikacje pocztowe w Król. Polskim i imienne obsady poczt.

Wreszcie cenne wydawnictwo urzędowe: „Tabela wszelkich traktów i komunikacyj pocztowych w Król. Polskim“, na rok 1828, 1834, 1835, 1844, 1860 i ostatnia z r. 1866, z mapą pocztową, wykazującą trakty i połączenia pocztowe.

„Poradnik pocztowy dla podróżnych“, Ig. Rzepeckiego, przedstawiający odległość stacji pocztowych, wysokość opłat, z dołączeniem mapy komunikacji pocztowych w Król. Polskim (Warszawa, 1844, po polsku i po rosyjsku).

Aleksander Śnieżko

*) patrz nr 14, str. 95.

(c.d. ze str. 62)

przez „Orbis“ mogą wymieniać tylko filateliści zrzeszeni (p. t. III, s. 152, p. 1), którzy u nas i tak mają prawo wymiany z zagranicą. Jedynym więc sposobem dla Pana jest zapisanie się do któregokolwiek ze stowarzyszeń na prawach członka - korespondenta.

P. inż. Z. *Minterowi* (Łódź) wyjaśniamy, że w języku angielskim forma *they* oznacza zwrot bezosobowy, np. *they say* — mówią, że... Poza tym istnieje różnica między *engraved* i *engraving*. Grawerowana stal było by: *engraved steel*, a nie *steel engraving*, co oznacza staloryt. Początek tekstu angielskiego w nrze 17 był istotnie fałszywy.

P. Zbigniew *Gutkowski* (Warszawa) pyta o warunki prenumeraty edynburskiego „Filatelisty“. Podać je może Panu administracja tego pisma, której adres podawaliśmy już kilkakrotnie, m. in. w nrze 11 na str. 30.

P. inż. Tadeusz *Welkens* (Kraków) skarży się, że dotąd nie otrzymał odpowiedzi od prof. Winiarskiego (p. t. III, s. 34). Adresata upomnieliśmy — obiecał poprawę.

P. Marian *Duński* (Gomunice) stwierdza, że daliśmy mu odpowiedź nie na pytanie. Odpowiedni fragment listu Pana brzmiał dosłownie: „...obecnie prof. Mikstein nie bada tych znaczków, a my zbieracze mamy te znaczki, kupione w 1922 r. i nie wiemy jakie są...“. Odpowiedź więc była ścisła. Nowe wydanie dzieł prof. Miksteina jest obecnie ze względów technicznych niemożliwe.

P. Tadeusz *Dorożała* (Poznań) zwraca nam uwagę na błędy, zawarte w ogłoszeniach w języku niemieckim (str. 57 i 58). Zgodnie z prawem prasowym redakcja za treść ogłoszeń nie odpowiada i nigdy nie zmienia ich formy. Ukazują się one w takiej szacie, w jakiej zostają nadesłane (chyba że ogłaszający prosi nas o poprawienie, ale to już jest tylko nasza dobra wola).

P. mgra Włodzimierza *Zawickiego* (Tarnów) przepraszamy za zwłokę w odesłaniu znaczków. Mamy nadzieję, że trafiły już one do Pana.

NOWOŚCI POLSKIE

Znaczki pocztowe

Zarządzeniem ministra poczt i telegrafów z 22 marca został wprowadzony do sprzedaży i obiegu z dniem 23 tegoż miesiąca znaczek opłaty z okazji 25 rocznicy śmierci Juliana Marchlewskiego (17.5.1866 — 22.3.1925), jednego z przywódców ruchu robotniczego w Polsce, ZSRR i Niemczech: 15 zł (niebieskawoczarny). Znaczek ten drukowany był wg fotografii rotograwiurą Drukarni Narodowej w Krakowie w arkuszach po 100 szt. dwoma walcami (oznaczonymi pod 91 i 100 znaczkiem arkusza: „OK. W. I.“ lub „OK. W. II.“) w nakładzie ok. 4 mil. egz. Ząbkowanie liniowe $10^{3}/_{4}$ oraz $11^{1}/_{4}$.

Ponieważ strona redakcyjna tego numeru została zamknięta 3 kwietnia, o dalszych wydaniach będziemy mówili w czasie przyszłym.

Następnych znaczków doczekamy się prawdopodobnie około 20—25 kwietnia. Będzie to seria z okazji 60-lecia święta 1 maja (1890—1950) i składać się będzie z dwóch wartości: 10 i 15 zł. Pierwszy z tych znaczków (reprodukowany na okładce) rysował E. John, a drugi — M. Bylina. Rotograwiura PWPW w Krakowie. Nakład ok 4 (10 zł) i 8 mil. (15 zł).

Dnia 29 kwietnia wejdzie do obiegu znaczek z okazji XXIII Międzynarodowych Targów Poznańskich (a więc to jednak nie były plotki, jak przypuszczaliśmy w poprzednim numerze, gdyż tegoroczne targi są pierwszymi w planie 6-letnim) o nominale 15 zł. Motywem znaczka ma być rzeźba dłuta K. Bieńkowskiego, znajdująca się na terenach targów. Rotograwiura Drukarni Narodowej w Krakowie („Czytelnik“). Nakład ok. 8 mil. szt.

Następne wydanie wykonane będzie znów stalorytem. Będzie to pierwsza wartość większej serii obiegowej „Wkraczamy w plan 6-letni“: 15 zł („Naprzód do walki o plan 6-letni!“). Projektował Włodzimierz

POLISH NEW ISSUES

Postal stamps

By order of the Postmaster General of March, 22nd, was put on sale and into circulation on March, 23rd a special stamp on the occasion of the 25th anniversary of the death of Julian Marchlewski (17.5. 1866 — 22.3.1925), one of Workers Movement leaders in Poland, USSR and Germany. Denomination 15 zł—bluish-black. The design is taken from a photograph, the stamp printed in rotogravure in the Nat. Print. Office in Kraków in sheets of 100, with two printing forms (under the 91st and 100th stamp a sign: „OK.W.I.“ or „OK.W.II.“). Total issue ca. 4 millions. Line perforation $10^{3}/_{4}$ and $11^{1}/_{4}$. As the editing of this number was finished on April, the 3rd, we shall speak about other editions in future tense.

We may await some new stamps about the 20th of April. It will be a set issued on the occasion of the 60th anniversary of the First of May Workers Holiday (1860—1950). This set will consist of two stamps: 10 and 15 zł. The first one (reproduced on the cover) is designed by Mr. E. John, the second by Mr. M. Bylina. Printed in rotogravure in the PWPW, Kraków. Total issue: 4 mill. — 10 zł and 8 mill. — 15 zł. On April, 29th will enter the circulation a stamp issued on the occasion of the XXIII International Poznań Fair (we see now, it was no gossip as we surmised in our last number...). This year‘s Fair is the first in our Six-years Plan. Denomination 15 zł. For the design they had taken a sculpture of K. Bieńkowski. This sculpture will be shown on the Fair. Printed in rotogravure in the Nat. Print. Office („Czytelnik“) in Kraków. Total issue ca. 8 millions.

The next issue will be again made from steel engraving. This stamp will appear as the first of a new current set: „We begin the Six-years Plan“. Designed by Mr. W. Zakrzewski, engraved by Mr. M. R. Polak. Total issue not fixed, probably many millions.

Zakrzewski, a rytuje M. R. Polak. Nakład wielomilionowy.

Ponieważ sztych znaczka z podobizną prezydenta Bieruta nie był nazbyt udany, nowy ryt został wykonany przez S. Łukaszewskiego. Różni się on od poprzedniego między innymi pominięciem potrójnej ramki, na czym znaczek bezwzględnie zyskuje.

Omawiając w poprzednim numerze oznaczanie nakładów i cylindrów znaczków wykonywanych drukiem wklęsłym ze stalorytów, popełniliśmy mimowoli omyłkę: cyfry arabskie oznaczają cylinder, a kreski — nakład, a nie odwrotnie.

Znaczek obiegowy 15 zł (Bierut) ma już następujące oznaczenia: „1—“ (cylinder pierwszy, nakład pierwszy), „.1—“ (raz moletowany cylinder pierwszy, nakład pierwszy) i „2—“ (cylinder drugi, nakład pierwszy; oznaczenia sektorów jak w cylindrze pierwszym). Znaczki z adnotacją „.1—“ znane są też na papierze nieklejowym.

Nakład drugi znaczków Kongresu Jedności Ruchu Ludowego wartości 10 zł ma już nad 10 znaczkiem arkusza pionową adnotację „=1.“ (nakład drugi, cylinder pierwszy raz moletowany). Poszczególne sektory różnią się rozmiarem „1“, oznaczającej cylinder.

Także pionową adnotację „=1“ nad 10 znaczkiem arkusza ma drugi nakład znaczków 35 zł Kongresu Jedności Ruchu Ludowego (a więc i ostatnia wartość tej serii doczekała się drugiego nakładu!). Jeden sektor ma poziomą kreskę pod znaczkiem 91 na lewo od napisu „10 szt.“, a w drugim sektorze kreski tej brak.

Zaznaczyć tu trzeba, że w przyszłości tak oznaczenie nakładu i cylindra, jak i sektoru znajdować się będzie koło jednego znaczka arkusza, co znacznie ułatwi orientację.

Na zakończenie omawiania znaczków opłaty podamy jeszcze dokładne nakłady wydań, wykonanych przez PWPW:

5-lecie PKWN — 500.000 serii, 75-lecie UPU — 500.000 serii, Mickiewicz — 510.000, Szopen — 500.000, Słowacki — 500.000, Mickiewicz i Puszkin — 510.000, Kongres Ludowy 5 zł — I nakład 650.000, II nakład 510.000, 10 zł — I nakład 510.000, II nakład 10.404.300, 15 zł — I nakład 510.000, II nakład 15.000.000, 35 zł — I nakład 510.000, Kongres Pocztowców — 270.000, lotniczy 500 zł — 220.000. Cyfry nakładu Kongresu Ludowego nie są jeszcze ostateczne.

Przejdźmy obecnie do znaczków dopłaty. W najbliższym czasie wejdzie do użytku druga wartość nowej serii znaczków dopłaty (p. s. 44): 50 zł (brązowy). Tym razem na górnych marginesach mamy już podane wartości od „500 zł“ do „7500 zł“, a na dol-

As the engraving of President Bierut stamps was none too good, Mr. S. Łukaszewski made another one. He omitted this time the triple frame and it certainly improves the design.

In our last number we made a mistake in the indication of the signs showing the edition and number of cylinder used in printing of new stamps from steel engraving: the arabic figures indicate the cylinder, the lines the edition.

The current 15 zł stamp (Bierut) has the following indications: „1—“ (cylinder 1, edition 1), „.1—“ (once renewed, cylinder 1, edition 1) and „2—“ (cylinder 2, edition 1). The sectors are indicated as in the first cylinder. The stamps with „.1—“ are also printed on softer paper.

The second edition of Congress of United Peasant Movement 10zł stamp has over the 10th stamp in the sheet a vertical sign: „=1.“ (edition 2, cylinder 1, once renewed). The sectors differ in the size of the figure „1“.

The second edition of the 35zł stamp of the same set has also a vertical indication „=1“. So even the last denomination of this set got into second printing. One sector has a horizontal line under the 91st stamp on the left side of the inscription „10 szt.“, the other sector has not got it. In future all indications of the cylinder, sector or printing will be always near the same stamp in every sheet.

Now to end all about the current stamps we shall give you the exact figures of all editions printed in the PWPW:

5 years of the PKWN — 500.000 sets, 75th anniversary of the UPU — 500.000 sets, Mickiewicz — 510.000 stamps, Chopin — 500.000, Słowacki — 500.000, Mickiewicz and Pushkine — 510.000, Peasant Congress 5 zł — I edit. 650.000, II edit. 510.000, 10 zł — I edit. 510.000, II edit. 10.404.300, 15zł — I edit. 510.000, II edit. 15.000.000, 35zł — I edit. 510.000, Postal Workers — 270.000, airmail stamp 500 zł — 220.000. The figures for the Peasant Congress are not yet final.

Now about the Postage Due stamps.

In the next days there will be issued the second stamp of the new set (s. p. 44): 50zł — brown. This time on the top margin of the sheet we have the value: „500 zł“ to „7500 zł“, and on the bottom one the amount: „10 szt.“ to „150 szt.“. Over the 15th stamp we find a vertical indication of the edition and cylinder: „—1“, over the 1st stamp a bit above and to the left of „500 zł“ sign—the indication of the sector: on the first a horizontal

nych ilości od „10 szt." do „150 szt.". Nad znaczkiem 15 znajdujemy pionowe oznaczenia nakładu i cylindra: „—1", a nad 1 znaczkiem arkusza powyżej i na lewo od napisu „500 zł" — sektorów (na jednym sektorze pozioma kreska, na drugim jej brak). Ząbkowanie ramkowe 12:12½. Nakład I: ok. 1 mil. egz.

Zarządzeniem ministra poczt i telegrafów z dnia 24 marca zostanie wprowadzony do sprzedaży i obiegu z dniem 15 kwietnia znaczek obowiązkowej dopłaty na odbudowę stolicy: 5 zł (brązowy). Projekt pochodzi spod ołówka Michała Byliny. Znaczek wykonany będzie techniką rotograwiurową w drukarni „Akropol" w Krakowie (PWPW oddz. III). Nakład wielomilionowy.

line, on the second—none. Frame perforation 12:12½. Total issue ca. 1 million.

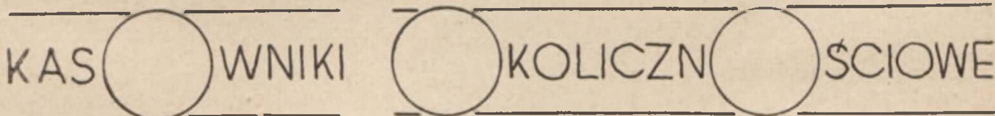
By order of the Postmaster General of March 24th will be put on sale and into circulation as from April, the 15th an obligatory surcharge stamp: 5 zł — brown. The funds obtained from the sale of this stamp will be given for the reconstruction of Warsaw. The design was drawn by Mr. M. Bylina. Printed in rotogravure in the PWPW III („Akropol") in Kraków. Total issue — many millions.

Karty pocztowe

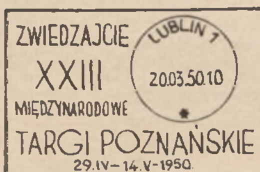
Ukazały się w obiegu dalsze dwa nakłady kart pocztowych, z prezydentem Bierutem na wydrukowanym znaczku za 10 zł, wykonanych rotograwiurą: nakład szósty z sygnaturą pionową „P.P.T. i T.—XII.49 — 1.000.000—6." i z napisami propagandowymi jak w nakładzie czwartym i piątym (p. t. II, s. 139 i t. IV, s. 12) oraz siódmy z sygnaturą pionową „P.P.T. i T. — II. 50—6.000.000—7.", ale bez sloganów, a więc jak pierwsze trzy nakłady.

Postal cards

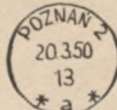
There are already in circulation two new editions of postal cards with President Bierut on the printed 10zł stamp, made in rotogravure, the sixth edition with vertical indication: „P. P. T. i T. — XII. 49 — 1.000.000 — 6." and with propaganda slogans as in editions IV and V (see v. II, p. 139 and v. IV, p. 12) and the seventh with vertical indication: „P.P.T. i T. — II.50—6.000.000—7." without slogans, just as the three first editions.

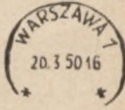
Od 20 marca następujące urzędy pocztowe używają ręcznego kasownika, propagującego XXIII Międzynarodowe Targi Poznańskie: Bielsko 1, Bydgoszcz 1, Bytom 1, Chorzów 1, Częstochowa 1, Elbląg 1, Gliwice 1, Kalisz 1, Kielce 1, Kraków 1, Kraków 2, Lublin 1, Olsztyn 1, Opole 1, Przemyśl 1, Radom 1, Rybnik 1, Rzeszów 1, Sosnowiec 1, Szczecin 1, Toruń 1, Włocławek, Zabrze 1.

ZWIEDZAJCIE
XXIII MIĘDZYNARODOWE
TARGI POZNAŃSKIE
29.IV.-14 V. 1950r.

ZWIEDZAJCIE
XXIII MIEDZYNARODOWE
TARGI POZNAŃSKIE

Oprócz tego osiem urzędów, używających kasowania mechanicznego (Gdańsk 2, Gdynia 2, Katowice 2, Łódź 2, Poznań 2, Warszawa 1, Warszawa 2 i Wrocław 2), wmontowało do wirników odpowiednie hasła, z których dwa reprodukujemy obok datownika ręcznego. Wszystkie te kasowniki pozostaną w użyciu do 14 maja.

Kasowniki z okazji Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego Warszawa — Praga (30.4—9.5.50) będą najprawdopodobniej w użyciu na poszczególnych etapach wyścigu w czasie od 30 kwietnia do 4 maja.

W czasie od 28 maja do 3 czerwca, z okazji IV tygodnia Ligi Lotniczej, będzie w użyciu 14 kasowników (po jednym w każdym mieście wojewódzkim) z hasłem: „Liga Lotnicza szkoli pilotów".

Affranchissez philatéliquement!

NOWOŚCI EUROPEJSKIE — EUROPE NEW ISSUES

ALBANIA

(14) Piątą rocznicę wyzwolenia uczciły cztery znaczki: 2,5 (brun.), 3 (lilaróż.), 5 (fiolet.) i 8 l (czarny). Z okazji 70 rocznicy urodzin Stalina ukazały się 3 znaczki: 2,50 (brun.), 5 (nieb.) i 8 l (czerw.brun.). Węgierska heliograwiura.

ANDORRA

(12) Poczta francuska wydała 20 lutego znaczek lotniczy: 100 fr (c.nieb.). Rys. i ryt. Barlangue.

BELGIA

(15) 15 marca specjalna seria uczciła przyjaźń belgijsko-brytyjską: 80 + 20 c (ziel.), 2,50 fr + 50 c (czerw.) i 4 + 2 fr (nieb.). Staloryty. W sprzedaży do 30. 4. 50, w obiegu do 30. 9. 51 r.

BUŁGARIA

(16) 17 lutego 30-lecie strajku pocztowców i kolejarzy w r. 1919 uczciły 3 znaczki: 4 (brun.), 20 (nieb.) i 60 l (oliwk.szary). Nakład 150 tys.

DANIA

(16) 1 kwietnia jeden znaczek uczcił 25-lecie duńskiej radiofonii: 20 ö (czerw.). Rys. V. Bang, ryt. B. Jacobsen. Ząbk. 12¾.

FRANCJA

(16) Dzień znaczka uczcił 11 marca jeden znaczek: 12+3 fr (c.nieb.) — listonosz wiejski. Rys. i ryt. Decaris.

GRECJA

Wielomiesięczna przerwa w produkcji znaczków nie powstrzymała jednak dewalu-

acji. Toteż 5 kwietnia do dodekaneskiej serii z 1947 r. doszły 3 dalsze wartości: 2.000 (ceglastoczerwony), 5.000 (c.fiol.) i 10.000 dr (nieb.). Litografia. Nakład 6, 6 i 3 mil.

28 kwietnia 1 znaczek uczcił bitwę o Kretę: 1.000 dr (nieb.) Druk wklęsły. Nakład 5 mil.

Wreszcie tegoż dnia 1 znaczek upamiętnił 75-lecie UPU: 1.000 dr (brąz.ziel.). Druk wklęsły. Nakład 5 mil. egz.

LIECHTENSTEIN

(16) 7 marca ukazała się trzecia i ostatnia seria myśliwska: 20 (czerw.brun.), 30 (szaroziel.) i 80 rp (sepia). Rys. J. Seger. Heliograwiura Courvoisiera. Obieg do 31. 12. 51.

MONACO

(15) W kwietniu wstąpienie na tron ks. Rainiera III uczciła seria obiegowa (10 — czarny/czerw., 50 c — żółty/c.brun., 1 — malwowy, 5 — c.ziel., 15 — karmin. i 25 fr — ultramar.) i lotnicza (50 — czarny/brun. i 100 fr — c.nieb./c. brun.) o jednakowym motywie. Rys. i ryt. R. Serres. Seria obiegowa z podobizną Ludwika II jest zastępowana nową — z podobizną Rainiera: 50 c (fiol.), 1 (c. brun.), 8 (ziel.), 12 (utram.) i 15 fr (karmin.).

NIEMIECKA REP. DEM.

(16) 2 marca dwa znaczki uczciły I Niemieckie Zimowe Mistrzostwa Sportowe w

Schierke (28.2—3.3.50): 12 (ultram.) i 24 fen (nieb. ziel.). Offset. Nakład 2 mil. 5 marca ukazały się ostatnie 2 znaczki w serii E.Grunera „Targi Lipskie na przestrzeni wieków“ (p.t. II s. 77 i t. III s. 19): 24+12 (purpur.lila) i 30+

+14 fen (winnoczerw.). Ryt. K. Wolf. Offset.
Są to pierwsze dwie serie z napisem: DEUTSCHE DEMOKRATISCHE REPUBLIK.

RUMUNIA

(17) W lutym, z okazji 100 rocznicy urodzin M. Eminescu, ukazało się 5 znaczków z podobizną poety i scenami z jego dzieł: 11 (c.nieb.), 11 (fiol.), 11 (brun.), 11 (róż.) i 11 (ziel.). Rys. D. Emerik i D. Stiubei.
Do serii obiegowej z herbem republiki i znakiem wodnym „RPR“ doszła nowa wartość: 3 l (oliwk.).

SAARA

(16) 3 kwietnia wydano znaczek dla uczczenia A. Kolpinga: 15+5 fr (czerw.). Nakład ok. 130 tys.
Także 3. 4. uczczono znaczkiem 10 rocznicę śmierci P. Wusta (1884 — 1940): 15 fr (czerw.). Nakład 509 tys.
Tegoż dnia wreszcie ukazały się dalsze 3 wartości serii obiegowej, które opiszemy w następnym numerze

TRIEST

(17) W strefie B znaczki jugosłowiańskie 100-lecia kolei, jak i bloki (p.t. III, s. 141), otrzymały nadruk VUJA-STT.

TURCJA

(12) Dopłata obowiązkowa na cele dobroczynne: ½ (ultram./czerw.), 1 (czarnonieb./czerw.), 2 (lila / czerw.), 2½ (pomar./czerw.), 3 (ziel./czerw.), 4 (szary/ czerw.), 5 (nieb./czerw.), 10 (róż./czerw.), 25 (brun. / czerw.), 50 (ultram./czerw.) i 100 k (żółtoziel./czerw.). 25-lecie aeroklubu: ½ (fiol.), 1 (ziel.), 1 (cynobr.), 2½ (j.nieb.), 5 (nieb.), 15 (karmin.), 25 (oliwk.) i 50 k (brun.).

WĘGRY

(17) Do serii planu 5-letniego (p.s. 16) doszło 12

marca dziesięć dalszych wartości: 8 (szary), 30 (fiol.), 60 f (czerw.), 1 (żółty / fiol. czarny), 1,70 (ziel.żółty/c.ziel), 2 (żółty / bordo), 3 (żółty/czarnonieb.), 4 (pomar. żółty / szary), 5 (żółty/fiol.) i 10 ft (żółty / c.brun.). Heliograwiura. Rys. A. Légrády. Ząbk. 12:12½.
Tegoż dnia 2 znaczki uczciły 20-lecie muzeum filatelistycznego: 60 f (nieb. szary/brun.) i lotniczy 2 ft (żółty / czerw. brun.). Rys. A. Légrády. Heliograwiura. Nakład 80.000 serii.

ZSRR

(17) 21 stycznia trzy znaczki uczciły 26 rocznicę śmierci Lenina: 40 (Lenin w Razliwie), 50 kop (gabinet Lenina na Kremlu) i 1 rbl (dom - muzeum Lenina w

Gorkach). Technika kilkukolorowa.
18 lutego ukazał się jeden znaczek z okazji 30-lecia radzieckiej kinematografii: 25 kop (brun.).
8 marca dwa znaczki wspomogły propagandę wyborów do Rady Najwyższej ZSRR, które odbyły się 12 marca: 40 kop (ziel./żółty) i 1 rbl (czerw.).
16 marca dwa znaczki uczciły bohatera Pionierów (odpowiednik naszych harcerzy) Pawełka Morozowa: 40 kop (brun./czerw.) i 1 rbl (c.oliwk. / czerw.). Rysunek przedstawia odsłonięcie pomnika Morozowa w Moskwie w grudniu 1948 r.

NOWOŚCI ZAMORSKIE — OVERSEAS NEW ISSUES

ALGER

(15) 25.2 — obiegowe „owoce": 20 (brun. fiol./lila/ziel.), 25 (czarny/żółto-brun./j. ziel./c. ziel.) i 40 fr (brun.żółty/pomar./ziel.).
11.3 — dzień znaczka: zn. francuski w zmienionym kolorze i z ziel. nieb. nadrukiem „ALGERIE": 12 + 3 fr (czarnobrun.). Nakład 150 tys.

ARABIA SAUDYCKA

Szósta wartość serii lotniczej: 100 g (róż.).

BRAZYLIA

(16) 27.2. — 100 rocznica urodzin pierwszego brazylijskiego kardynała Arcoverde: 60 c (j. czerw.). Offset. Nakład 1 mil.

EGIPT

Obiegowy: 1 £ (nieb./sepia).

FIDŻI

Obiegowe: 10/— (pomar./ziel.) i 1 £ (nieb./karmin.).

FILIPINY

(17) 1.3 — V kongres handlowy: 2 (fiol.), 6 (ziel.), 18 (nieb.), 30 (pomar.) i 50 c (czerw.).

Znaczki do reprodukcji, jak i notatki o nowościach nadesłali nam tym razem J. **Bijas** (Francja), J. **Brandt** (Polska), A. Z. **Englisch** (Brazylia), K. **Ganzer** (Niemcy), **Kołczak** (Francja), M. **Koseve** (Francja), P. **Moisin** (Belgia) i Z. **Wiśniewski** (Polska).

Szukamy dalszych korespondentów

GWATEMALA

(17) Obiegowe: 1/2 (nieb./c. oliwk./róż.), 1 (lilabrun./c. oliwk./żółty), 2 (ziel./j. nieb./róż.), 3 (c. fiol./czerw. brun./ziel.) i 6 c (pomar./c. fiol./ziel.).

INDONEZJA

(16) 30.1 — traktat z 27.12.49: 15 s (róż. lila). Znaczki opisane w t. II na str. 86 dostały się obecnie do obiegu.

JAPONIA

(17) 1.2 — „rok tygrysa": 2 y (cynobr.) i blok z 5 znaczków.
3.2 — dr Yukichi Fukazawa: 8 y (oliwk. szary).
Obiegowy: 8 y (czerw. brun.).

KOREA

(16) 50-lecie przystąpienia do UPU: 15 w (żółtoziel.) i 65 w (żółtobrun.).
Obiegowy (16 wartość): 60 w (j. nieb.).

KUBA

(16) 31.1 — dopłata przeciwgruźlicza: 1 c (j. nieb.).

MAKAO

Obiegowy o dawnym rysunku lecz w innych kolorach: 1 p (nieb.) i 1 p (brun.).

MAROKO HISZP.

15.2 — UPU: 5 (czarny/nieb.), 10 (nieb./czarny), 15 (czarny/żółtoziel.), 35 (czerw./nieb.), 45 (czerw./czarny), 50 (ziel./czarny), 75 (j. nieb./c. nieb.), 90 c (czerw./czarny), 1 (brun./czarny), 1,50 (nieb./czerw.), 5 (czarny/brun.), 10 p (czerw./czarny) i pospieszny 25 c (czerw./czarny).

PAKISTAN

(16) Obiegowe: 1 1/2 (ziel. szary), 2 (cynobr.), 6 (nieb.), 8 (czarny) i 12a (karmin.).
Z nadrukiem „SERVICE": 1 1/2, 2 i 8 a.

PERU

(17) Zmiana barwy: 2 s (nieb.).

ŚW. ŁUCJA

Zmiana waluty: 2, 4, 8 i 16 c (czarne).

TUNIS

(15) 11.3 — jak Alger, ale z nieb. nadrukiem „TUNISIE": 12 + 3 fr (czarnoziel.).

Il sera rendu compte de tout ouvrage, dont un exemplaire parviendra à la Rédaction de la Revue.

KATALOG ZNÁMOK U.S.A. 1919—1950, I. Vydanie, Bratislava 1950, 8°, str. 24, cena 10 Kcs.

Jest to druga część szesnastego zeszytu katalogów słowackich całego świata, wydawanie których rozpoczął Hugo Kolár (p. t. I s. 70, t. II s. 48), a kontynuuje obecnie spółdz. „Pravda". Szata zewnętrzna, jak zwykle, doskonała. O sposobach nabycia donosi ogłoszenie na str. 86 tego numeru.

Alfred Clement—DIE FELDPOST DES ZWEITEN WELTKRIEGES, Leoben-Wien, 8°, str. 2 nlb + + 38 + 4 nlb.

Jest to broszurowa odbitka pracy o poczcie polowej w czasie drugiej wojny światowej, publikowanej na łamach dwutygodnika „Neue Sammlerschau". Chociaż Clement należy obecnie do najlepszych znawców tego tematu, praca ta — jako jedna z jego wcześniejszych (już później ogłosił w prasie wiele uzupełnień) — jest mocno niekompletna. Pisząc o Polsce, autor miesza wydania londyńskie, II korpusu, powstańcze, nie wspomina o pocztach polowych z 1939 r. i z lat 1944—45. Zato poczty niemieckie opracowane są dobrze.

PRZEGLĄD PRASY

W nrze 3 (marcowym) FILATELISTY znajdujemy M. Duńskiego „Polskie znaczki rewolucyjne 1944 / 45", L. Parczewskiego „Filatelistyka prawdziwa i fałszywa", A. Śnieżki „Pierwsze polskie pismo filateli-

ROMAN WINIARSKI

LEKCJA FILATELISTYKI Nr 15

Falsyfikaty (c. d.)

i) **Fałszywe kasowniki** (ostemplowania) na prawdziwych znaczkach należą do „najpopularniejszych" sposobów fałszerstw. Musimy tu rozróżnić celowe fałszerstwo, celem podniesienia wartości znaczka, od fałszerstw nieświadomych lub „dla zabawy".

Podam tu charakterystyczny przykład tego ostatniego. Znajomy filatelista, człowiek na b. poważnym stanowisku, zbiera od ok. 20 lat tylko kasowane znaczki na ziemiach polskich z wszystkimi możliwymi odmianami papierów, ząbkowań itp. Gdy nie może on zdobyć potrzebnego mu egzemplarza kasowanego, wymienia wzgl. kupuje znaczek czysty, który następnie u znajomej urzędniczki w okienku pocztowym kasuje, przy czym kasownik przyłożony zostaje po jednej stronie z brzegu znaczka wzgl. na rogu tak, aby data była niewidoczna.

Nawet po długiej dyskusji nie udało mi się zbieracza tego przekonać, że jest to pewnego rodzaju — choć nieświadome — przestępstwo.

W dyskusji przytaczał takie argumenty, jak:

1) że znaczki kasowane są prawdziwym a nie fałszywym kasownikiem i to w urzędzie pocztowym przez „urzędową osobę", a to, że znaczki kasowane są kilka czy kilkanaście lat po wycofaniu z obiegu, to nie zmienia postaci rzeczy,

2) że znaczki te nie są kasowane celem podwyższenia ich wartości rynkowej; w wielu wypadkach wręcz przeciwnie — jako kasowane są znacznie tańsze, aniżeli były przedtem jako czyste,

3) że znaczki te nie wędrują na rynek wzgl. do osób trzecich, tylko idą do jego prywatnego zbioru, a zbieraczowi z swoją własnością wolno zrobić wszystko, może np. je przekreślić atramenem, podrzeć lub... dać skasować.

Argumenty te jednak nie potrafiły mnie przekonać. Znaczek ostemplowany nawet prawdziwym datownikiem, jednak poza urzędem lub już po wycofaniu z obiegu, uważamy za fałszywie ostemplowany.

Tu bardzo trudne zadanie mają eksperci. Zaznaczyć należy, że istnieją (niestety tylko za granicą) specjalni eksperci wyłącznie od ostemplowań.

Ekspert taki, gdy ma do czynienia z kasownikiem fałszywym, to po wymiarach i pewnych cechach charakterystycznych bez trudu może falsyfikat rozpoznać.

Dużo większe trudności sprawia mu, gdy przy fałszywym ostemplowaniu posługiwano się kasownikiem prawdziwym. Tu jedynie po kolorze, starości farby i jej składzie oraz sposobie skasowania może stwierdzić, czy kasownik przyłożony był podczas obiegu znaczka, czy też po upływie pewnego czasu.

Fałszerstwo przez przeniesienie oryginalnego stempla z taniego znaczka kasowanego (0.35 fr) na tani znaczek czysty (9 fr) — w efekcie drogi znaczek kasowany: Badenia nr 22 (200 fr szw.).

Spotykamy się również z fałszerstwami datowników okolicznościowych.

W zbiorze znaczków polskich spotykamy je dwukrotnie (myślę o kasownikach, wydanych z tej samej okazji, co i znaczki nimi skasowane): pierwszy to fałszywy datownik okol. na bloku z okazji 25-lecia (Gryż. 371), drugi na znaczkach b. Gen. Gubernii o wart 1^{0} + 10 zł (Gryż. nr O 229).

Reasumując — rozmyślnie fałszywego ostemplowania dopatrywać się musimy wszędzie tam, gdzie znaczek stemplowany wyceniony jest wyżej aniżeli czysty. Niekiedy różnice cen są bardzo wielkie, specjalnie jeśli chodzi o kolonie niemieckie i stare państwa niemieckie.

Dla przykładu podam kilka numerów wg katalogu Zumsteina 1950 r. Hamburg nr 1 czysty fr 25.—. stemplowany 135.—. Nr 5 czysty 30.—, strempl. fr. 250.—. Nr 7 czysty fr 60.—, stemplowany 450.—. Lübeck nr 11 czysty fr 25.—, stempl. 120.—. Bergedorf nr 3 czysty fr 4.5^{0}, stempl. fr 325.— ! Nr 4 czysty fr 6.50, stemplowany fr 425.— ! itd. itd.

j) **Zmienianie barwy.** Pamiętamy z lekcji chemii, że są barwy farb, które pod wpływem kwasów zmieniają kolor, wzgl. tylko odcień. Te własności kwasów zostały i przez fałszerzy wykorzystane.

Specjalnie ulegają zmianom kolory czerwone, fioletowe, niebieskie.

I tu mamy do czynienia również z fałszerstwami dla zabawy, specjalnie przez młodzież, która dla rozrywki wrzuca do kwasów tanie znaczki, ciesząc się po wyjęciu zmienionym kolorem.

Przed wojną wydawane było we Lwowie pisemko filatelistyczne pod nazwą „Łącznik Filatelistyczny" Cena egzemplarza wraz z premią, którą stanowił znaczek „w zmienionym kolorze" (naturalnie chemicznie) wynosiła wówczas... 5 gr.

W zbiorze znaczków polskich spotyka się w chemiczny sposób spreparowany znaczek niemiecki Germania za 20 fen (Gryż. nr 12 d) ultramaryna (cena 7.000.— zł), robiony z nru 12 c koloru błękit pruski (cena 500.—zł). Tu doświadczony zbieracz i rutynowany kupiec filatelistyczny potrafią i bez ekspertyzy taką „chemiczną odmianę" od prawdziwej ultramaryny odróżnić.

Na tym zakończylibyśmy opis różnego rodzaju falsy-

styczne" (c.d.), Nowości filatelistyczne, Skrzynkę czytelnika i Przegląd prasy filatelistycznej.

Nr 82 (lutowy) BULLETIN OF THE POLONUS PHILATELIC SOCIETY przynosi nam informacje o wystawie POLPEX (która miała miejsce w Chicago w dniach od 3 do 5 marca i poświęcona była 90-leciu Polski nr 1), c. d. pracy Larkinga o znaczkach polskich, przekład artykułu dra A. Hartmana z Filatelisty Polskiego, Nowości polskie i komunikaty.

W nrze 3 (marcowym) FILATELISTY POLSKIEGO znajdujemy M. Duńskiego i A. Ubysza „Wydanie lokalne w Bystrzycy", L. Parczewskiego „Przedbórz wydanie V", inż. M. A. Kowerskiego „Polityka wydawnicza naszej poczty w świetle krytyki", artykuł „Zdemaskowanie unikatu polskiego z r. 1862", publikowany uprzednio w biuletynie Polonusa, notatki i stałe działy.

Nr 3 (marcowy) BIULETYNU INFORMACYJNEGO PTF przynosi Nowe znaczki, Katalog biblioteki PTF i komunikaty.

ZAGRANICA O NAS

DIE BASLER TAUBE w nrze 2 (z 23. 2. 50), omawiając ubiegły rok, pisze m. in.: **„Nie chcemy bynajmniej twierdzić, że Polska i Rumunia wzięły sobie do serca nasze zeszłoroczne wskazówki, ale cieszy nas szczerze, że państwa te zmieniły swą politykę wydawniczą".**

LE PHILATÉLISTE BELGE w nrze 42-43 (z 1.3.50) pisze ponownie, w związku z przejrzeniem naszych numerów 13—15, że pismo nasze wydaje mu się **„nadzwyczaj interesujące, lecz — niestety — jest w języku polskim".**

W austriackiej audycji radiowej BRIEFMARKEN-PLAUDEREI nr 217 (z 4. 1. 50) usłyszeliśmy o naszych „jubilatach“, że **„znaczki te wywierają bardzo dobre wrażenie, lecz słabe farby nie wytrzymują silniejszego kasowania“.**

Natomiast w audycji z 1.3. 50 (nr 225) usłyszeliśmy o znaczku lotniczym 500 zł, że wszystkich on **„rozczarował, gdyż ten prawie niepozorny znaczek odznacza się nader skromnym wykonaniem“.**

W nrze 1155 (z 28. 2. 50) L'ECHO DE LA TIMBROLOGIE znajdujemy w ogłoszeniu fmy Yvert & Tellier polski list ze znaczkiem z 1860 r., oferowany za 10.000 fr franc. Niestety, firma nie podaje bliższych szczegółów o skasowaniu, co nas przecież najbardziej interesuje.

Podobną ofertę znajdujemy w nrze 68 (lutowym) BALASSE MAGAZINE. Tym razem znajdujemy nawet reprodukcję, ale kasownik jest niewyraźny. W każdym bądź razie znajduje się w nim numer trzycyfrowy, przy czym ostatnią cyfrą jest „3“. Cena: 700 fr belg.

CESKOSLOVENSKÁ FILATELIE omawia w nrze 4 (z 4. 3. 50 r.) polską politykę wydawniczą w ubiegłym roku, kończąc swe wywody słowami:. **„Konstatujemy z radością, że nasi polscy sąsiedzi rozpoczęli walkę z zalewem nowości“.**

W nrze 3 bratysławskiego FILATELISTY znajdujemy „List z Pol'ska“ M. Duńskiego, opisujący nasze wydania w r. 1949 (p. t. III, s. 51) oraz zestawienie znaczków polskich za okres od 1944 do 1949 r.

fikatów. Rzecz jasna, że z powodu ograniczenia miejsca opis ten nie mógł być wyczerpujący, niemniej jednak do tematu tego będziemy często powracać przy poruszaniu innych kwestii w dalszych odcinkach naszej lekcji filatelistyki. (c. d. n.)

VII LISTA POLSKICH FILATELISTÓW
List of Polish Associated Philatelists

Skróty: ŁTF — członek Łódzkiego Towarzystwa Filatelistów. SSF — członek Śląskiego Stowarzyszenia Filatelistów w Katowicach. ZFT — członek Związku Filatelistów w Toruniu. ZPKF — członek Zachodnio-Pomorskiego Klubu Filatelistów w Szczecinie. PF — prenumerator Przeglądu Filatelistycznego.

340. Pajchel J., Łódź, Kilińskiego 177 (ŁTF, PF)
341. Panek F., Bielsko, Partyzantów 25/27 (PF)
342. Parczewski L., Świebodzice, Rynek 27 (ŁTF, PF)
343. Parzęczewski W., Łódź, Lipowa 56/11 (ŁTF, PF)
344. Pastuszko Z., Wodzisław k. Jędrzejowa (PF)
345. Paszkowski K., Poznań, Matejki 51 (PF)
346. Paszkowski W., Łódź, Bednarska 24 (ŁTF, PF)
347. Patalong J., Bytom, Witczaka 59 (PF)
348. Patolski Z., Cieplice Śl.-Zdrój, Partyzantów 10 (PF)
349. Pawelski F., Gniewkowo k. Torunia (ZFT, PF)
350. Perkowski W., Pabianice, Warszawska 170 (ŁTF, PF)
351. Petermann E., Katowice, 1 maja 87 (ŚSF)
352. Petrycki H., Gliwice, Chorzowska 35 (PF)
353. Piekarski K., Jasień-Żarski, woj. wrocł. (ZTF, PF)
354. Piekut J. Z., Łódź, Andrzeja 52/4 (ŁTF, PF)
355. Pietraszak H., Powidz, Warszawska 26 (PF)
356. Pilch T., Chorzów, Dąbrowskiego 15 (ŚSF)
357. Pinkowski Z., Sulęcin Wlkp., 1 maja 4/1 (PF)
358. Pionka B., Choczewo, pow. Lębork (PF)
359. Piosik B., Choszczno, Nadbrzeżna 1 (PF)
360. Piotrowska G., Toruń, Pl. Bankowy 2 (ZFT, PF)
361. Piotrowski B., Toruń, Pl. Bankowy 2 (ZFT, PF)
362. Pisarek J. Goczałkowice, Pszczyńska 18 (ŚSF)
363. Płaczek F., Michałkowice, Oświęcimska 8 (ŚSF)
364. Płatakis J., Lublin, Radziwiłłowska, Klin. Dermat. (PF)
365. Pniak Z., Gliwice, Żółkowskiego 17 (ŚSF)
366. Podlewska A., Jelenia Góra, Grabowskiego 1 a (ŁTF, PF)
367. Poloczek H., Zabrze, Opolska 35 (ŚSF)
368. Popek W., Siedlce, Pułaskiego 15 (PF)
369. Porszet R., Łaziska Górne, kol. Elektro 5 (PF)
370. Pospiszyl K., Łódź 7, Pabianicka 26/7-8 (ŁTF, PF)
371. Prokuda J., Ełk, Szkolna 5 (PF)
372. Przybyła W., Katowice-Ligota, Małopolska 15 (ŚSF)
373. Puchalski A., Radom, Stare Miasto 9 (PF)
374. Pustówka T., Kraków, Krowoderska 53 (PF)
375. Pytkowski R., Warszawa, Kawcza 21 (PF)

UZUPEŁNIENIA (IV)

376. Gadzinowska A., Sieradz, Kościuszki 7 (PF)
377. Gajda J., Zabrze, Wolności 607 (ŚSF)
378. Gallus J., Gniezno, szpit. „Dziekanka“ (PF)
379. Gańcza J., Włocławek, Wydz. powiat. pok. 27 (PF)
380. Garbaczewski J., Sosnowiec, Sienkiewicza 9 (ŚSF)
381. Garbowski R., Namysłów (D. Śl.), Pułaskiego 32 (PF)
382. Gasidło W., Siemianowice, Floriana 20 (ŚSF)

383. Gawlik K., Łódź, Piotrkowska 21/26 (ŁTF, PF)
384. Geisler E., Szczecin, Garncarska 4/4 (ZPKF)
385. Gierłowski S., Wrocław 1, Mosbacha 9/5 (PF)
386. Gisman A., Katowice, Rybnicka 3 (ŚSF)
387. Gisman S., Katowice, Końskiego 3 (ŚSF)
388. Gliński J., Lublin, Długa 4 (PF)
389. Gliński J., Zgorzelec, Górna 1 (PF)
390. Głowacki W., Katowice, Pierackiego 34 (ŚSF)
391. Gniłka A., Biskupice, pow. Oleśno Śl. (ŚSF)
392. Goldberg A., Łódź, 11 listopada 36 (ŁTF, PF)
393. Góra J., Andrychów 573, woj. krakowskie (PF)
394. Górecki T., Katowice, Kochanowskiego 18 (ŚSF)
395. Górski K., Świętochłowice, Pocztowa 4 (ŚSF)
396. Granicki A., Wrocław, Piastowska 26/5 (PF)
397. Grątkowski Z., Katowice, Powstańców 46 (ŚSF)
398. Gromski A., Rzeszów, Dekerta 3 (PF)
399. Grzesik H., Chorzów, Konopnickiej 7 (ŚSF)

CZY UWAŻNIE BADASZ SWOJE ZNACZKI?

ZE SPECJALIZOWANEGO ZBIORU

„Co miesiąc oczekuję z niecierpliwością nowego **Przeglądu Filatelistycznego**, który jest niezbędny dla każdego specjalizującego znaczki polskie". List mniej więcej podobnej treści otrzymaliśmy od naszego czytelnika z Anglii, p. R.J. Bindena, który — nie potrzeba chyba o tym wspominać — zrobił nam dużą przyjemność.

Jeszcze większą przyjemność, a zarazem niespodziankę, zrobił nam materiał, nadesłany przez p. Bindena, tyczący się znaczków prywatnie czy półoficjalnie przeząbkowanych.

„Znaki Pocztowe Polski Demokratycznej", wyd. II, na str. 60—65 podają obszerny ich wykaz. Wykaz p. Bindena częściowo pokrywa się z wykazem w ZPPD. W tych wypadkach nie będziemy go powtarzali. Podajemy tylko rzeczy jeszcze nie opisane, albo takie, które np. w wymiarach ząbków między dwoma autorami się nie zgadzają. Dla ułatwienia orientacji przy znaczkach „Warszawa oskarża" podawać będziemy skrót (W), przy 10 zł Lanckorona (L), przy Będzinie (B), przy Kulturze (K).

W wypadku, kiedy w obu wykazach wymiary ząbków się nie zgadzają, podajemy rozmiar ząbków podany przez p. Bindena, a w nawiasie podany w „ZPPD".

Bobrudzień	9½	1 zł (K)
Bochnia	9½	1,50 zł (W)
Bydgoszcz 2	8	1,50 zł (W)
Chojnów	10½	3, 10 zł (W), 5 zł (B
ditto	9	3, 6 zł (W)
Chorzów	10½ (11)	3 zł (W)
Chropaczów	8 (9¼)	3, 6, 10 zł (W)
Czerwińsk n. Odrą	8 (10)	3 zł (W)
Dąbie n. Nerem	7½ (8)	15 zł (K II)
Daniszyn	9	10 zł (L)
Dąbrowa Górn.	9½	1,50 zł (W)
Dwikozy	6½	3, 6 zł (W)
Dziedzice	9	15 zł (KII)
Giszowiec	8½	6 zł (W)
Głąbczyce	7½	1,50, 3 zł (W)
Granowo	9½ (9)	3 zł (W)
Grodków	12½ (12)	6 zł (W)
Grodzisk Wlkp.	13 (13½)	3 zł (W)
Jarocin	9 (9½)	10 zł (L)
Katowice	11 (10½)	5 zł (B)
Kielce	4 (tylko pionowo)	5 zł (KII)
Klucze	8½	15 zł (KII)
ditto	6:8½	5, 15 zł (KII)
Kochanowo Wielkie	ząbk. pił.	10 zł (L)
Łagiewniki Śl.	9½	1,50 zł (W)
Lubliniec	9½	1,50, 3, 6 zł (W), 10 zł (L) 3 zł (KII)
Łochów	11 (11½)	3 zł (W)
Łódź	10½	15 zł (KII)
Ostrołęka 1	9½	3, 6 zł (W)
Ostrów Maz.(?)	pił.	5 zł (B)
ditto	zygz. ząbk 4	15 zł (KII)
Poznań	10	1.50 zł (W)
ditto	9	5 zł (B)
Poznań 2	11	1.50, 3 zł (W)
Rypin Lubuski	8	3 zł (W)
ditto	9½	10 zł (W), 5 zł (B)
Skarlin	9½	10 zł (L)
Sosnowiec	8½	1 zł (KII)
Środa Wlkp.	10	3 zł (W). 5 zł (B)
ditto	9	1.50 zł (W)
ditto	11½	5 zł (B)
Syców	11	3 zł (W)
Świecie n. W	9½ (10)	3. 6 zł (W)
Świętochłowice	8½	1.50, 3, 3,50 zł (W)
ditto	11	10 zł (L)
ditto	pił.	5 zł (B). 15 zł (KII)
Toruń 1	pił.	1,50 zł (W)
Warszawa 12	8½	3 zł (W)
Węglewo	9	5 zł (B)
Wieleń n. Notecią	9½ (9¼)	10 zł (W)
Wilkowice Leszczyńskie	9¼	5 zł (B)

UWAGA!

Do numeru tego załączamy w formie wkładki pierwszy arkusz

KATALOGU CAŁOSTEK POLSKI DEMOKRATYCZNEJ

w opracowaniu

Tadeusza Gryżewskiego

Stronę tytułową i wstęp oraz objaśnienia dodamy po zakończeniu druku tego katalogu

Witkowo	$9^1/_2$ (10)	5 zł (B)
Wrocławek (?)	$10^3/_4$: $11^1/_2$	15 zł (KII)
Wschowa	9	1,50, 3, 8, 10 zł (W), 5 zł (B)
Ziembice	11 ($11^1/_2$)	5 zł (B)
Żydowo	8 ($8^1/_4$)	10 zł (W), 5 zł (B)
Zabrze	10	3 zł (Gdańsk)
Godula	$9^1/_2$	3 zł (Gd)
Szklarska Poręba	pił.	1,50 zł (W)

W paru poprzednich numerach Przeglądu podawaliśmy, jak to niektórzy funkcjonariusze pocztowi przepuszczają, jako opłatę pocztową na listach, różne znaczki fiskalne, dobroczynne itd. Winę zwalaliśmy na wielką ilość znaczków, które stale są wydawane, co dezorientuje urzędników.
Widocznie jednak nie to jest istotną przyczyną, gdyż i przed wojną zdarzały się u nas takie wypadki. Dzięki uprzejmości p. Baryłeckiego ze Świątnik Górnych, otrzymaliśmy dwie koperty, ofrankowane znaczkami skarbowymi, które niżej opisujemy.
Obie koperty adresowane do Ministerstwa Spraw Wojskowych. Pierwszy list jest przesyłką poleconą, wysłaną z Turka k. Kołomyi dnia 26. 4. 1936 r. i ofrankowaną znaczkiem pocztowym za 5 gr oraz znaczkiem opłaty stemplowej za 50 gr. Oba znaczki normalnie skasowane. Druga koperta ofrankowana została tylko znaczkiem opłaty stemplowej za 50 gr (powinno być tylko 25 gr) i ostemplowana datownikiem ambulansowym Warszawa-Wołkowysk nr 116 z datą 19.8. 38 (ewent. 39). Stempla odbiorczego brak, jak również jakiejkolwiek dopłaty.

⁂

Widzieliśmy znaczek 15 zł Wiosna Ludów (Gr. nr 512) nieząbkowany pionowo z prawej strony.

⁂

Materiały do rubryki „Ze specjalizowanego zbioru" proszę przesyłać bezpośrednio pod moim adresem: Warszawa 1, skrytka pocztowa nr 292.

Tadeusz Gryżewski

MARCEL KOSÈVE

UNIA FRANCUSKA I JEJ ZNACZKI

ZNACZKI Francji i jej posiadłości zamorskich, obejmujących 5 kontynentów, a noszących nazwy krajów i okolic, powodują często mylną klasyfikację pod względem terytorium. Trudno było by omówić w krótkim artykule wszystkie dawne wydania kolonii francuskich. Tutaj zbieracz będzie się musiał uciec do atlasu geograficznego. W niniejszym streszczeniu chcę podać obecną klasyfikację znaczków, biura emisji, oraz możliwości ich zakupu.
Znaczki Francji, obejmujące Francję europejską, biuro francuskiej poczty w Andorze i od roku 1949 wchodzącą jako departament francuski wyspę La Réunion, są projektowane i wydawane przez Ministerstwo P.T.T. w Paryżu. Specjalne biuro prasowe podaje informacje o projektowanych wydaniach, przesyłając fotografie i dane szczegółowe dla prasy i radia.
Znaczki księstwa Monaco są wydawane przez specjalne biuro emisyjne w Monaco, które również posiada obsługę prasową, podającą często reprodukcje projektowanych znaczków.
Znaczki Saary podlegają samodzielnemu zarządowi poczt w Saarbrücken, który w ramach służby prasowej przesyła często przy wydaniach specjalnych fotografie projektów. Znaczki wydawane są w walucie francuskiej (ze względu na unię celną).
Znaczki Afryki Białej (l'Afrique Blanche) obejmują trzy terytoria, a to: Alger, Tunis i Maroko.

Zarząd centralny P.T.T. przy rządzie generalnym w Algerze (mieście) projektuje i zarządza wydania znaczków dla Algeru i byłych terytoriów włoskich Fezzan i Ghadamès. Wydział pocztowy regencji w Tunisie oraz zarząd poczt marokańskich w Rabacie również samodzielnie opracowują nowe emisje. Z tych 3 terytoriów tylko Tunis przesyła bezpośrednio dla prasy zainteresowanej komunikaty filatelistyczne. Jednakowoż Alger, Tunis i Maroko drukują znaczki w Paryżu, polecając prace emisyjne i kontrolne jednemu z biur Ministerstwa P.T.T.

Wszystkie wydania kolonialne podlegają Ministerstwu Francji Zamorskiej (Ministère de la France d'Outre-Mer), której wykładnikiem jest Agencja Rozrachunkowa Znaczków Kolonialnych (L'Agence Comptable des timbres-poste coloniaux) w Pa-

ryżu, która udziela wszystkich informacji dla celów filatelistycznych.

Znaczki w strefie okupacji francuskiej w Niemczech przeszły obecnie pod zarząd pocztowy Niemieckiej Republiki Związkowej (Federalnej).

Jak z tego małego przeglądu wynika, zbieracz tutejszy ma szerokie możliwości kolekcji znaczków, które ułatwia fakt istnienia specjalnych biur sprzedaży dla celów filatelistycznych.

Biuro głównej poczty przy ulicy de Louvre w Paryżu, tak zwana „Recette Principale“, sprzedaje w 2 okienkach filatelistycznych znaczki następujące: wyspy La Réunion, Saary, Tunisu, Algeru wraz z Fezzanem i Ghadamès, Andorry francuskiej oraz Monaco. Jednakowoż zdarza się, że niektóre wydania Monaco nie są wyłożone do sprzedaży w Paryżu, o czym decyduje biuro emisji w Monaco. Naturalnie znaczki francuskie są do nabycia w każdym biurze pocztowym w ten sposób, iż zakup nowego wydania jest ograniczony do kilku serii w ciągu podanego okresu (celem uniemożliwienia spekulacji i wykupu wydań), po tym zaś okresie w dowolnej ilości dla każdego. Dla ułatwienia i zyskania czasu można też stać się abonentem nowych wydań, które są wysyłane pocztą do każdego zamawiającego.

Wszystkie znaczki terytoriów Unii Francuskiej (kolonii) są do nabycia w Agencji Rozrachunkowej przy Avenue de la Bourdonnais.

Ze względu jednak na różny system monetarny w poszczególnych koloniach, cena znaczków po nominale jest kalkulowana według kursu oficjalnego.

Jedynymi znaczkami, których nie można zakupić na terenie Francji, są znaczki marokańskie oraz kondominium francusko-angielskiego Nouvelles-Hébrides *).

Ogromna ilość znaczków, wydawanych przez wszystkie kraje, zmusza zbieracza do określenia ściśle swych zainteresowań. Rodzaj kolekcji może zmieniać się w nieskończoność, począwszy od kolekcji znaczków według jednego koloru, aż do kolekcji ogólnej. Gdyby ktokolwiek poszukiwał tematów dla określenia swej specjalności, to można by powiedzieć, że znaczki Unii Francuskiej, obejmując zagadnienia historyczne, obyczajowe, rasowe, geograficzne, florę i faunę, dają całą gamę możliwości, pozwalając jednocześnie na podróż obrazkową po 5 częściach świata.

Zajmijmy się jednak naprzód posiadłościami afrykańskimi.

O Afryce Białej mówiliśmy już, zajmując się Algerem, Tunisem i Marokiem. Pozostaje nam Afryka Czarna (l'Afrique Noire), połączona Saharą z Afryką Białą, która pod względem administracyjnym dzieli się na kilka części, które do roku 1944 posiadały swoje znaczki. Od tej zaś mniej więcej daty zostały włączone do Afryki Zachodniej (l'Afrique Occidentale Française), znanej pod skrótem A.O.F.

Są to znaczki:

SENEGALU (Le Sénégal) ze swą stolicą Saint-Louis, SUDANU (Le Soudan) stepowego z dawną tajemniczą stolicą Timbuktu, a obecnie Bamako, połączonego

*) Tego ostatniego znaczki (przynajmniej jeśli chodzi o serię UPU) są ostatnio także do nabycia w Agencji Rozrachunkowej w Paryżu (Przyp. Red.).

koleją z Dakarem, MAURYTANII (La Mauritanie) stepowej, więcej pustynnej, która rozciąga się między Senegalem a terenami Algeru i Maroka, ze swą stolicą rybacką Port-Etienne, NIGERU (Le Niger) o charakterze pustynnym, ze stolicą Niamey, która jest skrzyżowaniem dróg lądowych, wiodących od Morza Śródziemnego do Zatoki Gwinejskiej (Golfe de Guinée) i od Atlantyku do jeziora Czad, GWINEI (La Guinée), kraju bananów i złota, części najwięcej zachodniej AOF, ze stolicą Konakry, WYBRZEŻA KOŚCI SŁONIOWEJ (La Côte d'Ivoire) z plantacjami kawy, kakao, ze stolicą Abidjan, DAHOMEJU (Le Dahomey), kraju roślin olejnych i migdałów, ze stolicą Porto-Novo, oraz WYSOKIEJ WOLTY (La Haute Volta), ze stolicą Ouagadougou.

Wszystkie znaczki dawnych terytoriów zawierają obecnie nazwę A.O.F., ale często i imię poszczególnych terytoriów. (c.d.n.)

IV ANKIETA PREMIOWA

dobiega końca. Pozostało jeszcze tylko sześć dni na wysłanie odpowiedzi, których tymczasem napłynęło stanowczo za mało. Ale nie uprzedzajmy faktów. Może ostatni tydzień zrehabilituje naszych Czytelników. A my tymczasem podamy dalszą listę premii:

31. Wincenty Piątak, Oława — 3 czechosłowackie „koperty pierwszego dnia"
32. Wacław Szosland, Łódź — GG Gryż. nr O 216—223 *
33. Wacław Szosland, Łódź — Niemcy Zum. nr 818, 827—8, 852, 865—6, 868—9, 871—2, 875 i 876 *
34. Wacław Szosland, Łódź — Niemcy 877—9, 897, 905—6, 908—9, 911—2, 915 i 916 *
35. A. Wróblewski, Kalisz—Belgia 577—8 * (uszkodzone)
36. Sylwester Dąbrowski, Ottikon (Szwajcaria) — para nylonów
37. Sylwester Dąbrowski, Ottikon (Szwajcaria) — para nylonów
38. Sylwester Dąbrowski, Ottikon (Szwajcaria) — szwajcarskie serie UPU

Pamiętaj więc, że termin nadsyłania odpowiedzi mija

6 maja 1950 r.,

i że tylko ci, którzy nadeślą odpowiedź, będą mogli wylosować jedną z premii!

Z ŻYCIA STOWARZYSZEŃ FILATELISTYCZNYCH

ZSFP

P. O. Związku Stowarzyszeń Filatelistycznych w Polsce — Związek Falitelistów w Toruniu (ul. Szczytna 1) ponownie prosi wszystkie Zrzeszenia w Polsce o podanie w jak najkrótszym czasie swoich dokładnych adresów, składów Zarządów oraz ilości członków.

KATOWICE

Roczne walne zebranie Śląskiego Stowarzyszenia Filatelistów odbyło się w Katowicach dnia 11.3 br., wybierając nowy zarząd w następującym składzie: prezes — Leszek Żmidziński, wiceprezes — Edmund Łata, sekretarz — Jan Nowak, skarbnik — Rudolf Antonik, gospodarz — Henryk Grzesik, zastępcy — dr Franciszek Bukajło i inż. Stanisław Gisman.

Komisja rewizyjna: Zygmunt Mroczkowski, dyr. Zbigniew Sobczyński, Karol Heski, inż. Gustaw Woysław i Jan Krędzidło.

Komisja kontrolna: Edward Szram, Wacław Czarnowski i Bernard Foltys.

Komisja cennikowa: Henryk Grzesik, dr Franciszek Bukajło i Jerzy Kostur.

Na rok 1950 ustalono następujące składki miesięczne: członek zwyczajny 70 zł, członek-korespondent 30 zł, młodzież szkolna 10 zł.

Adres sekretariatu: Katowice, ul. Żwirki i Wigury 6, m 4.

KRAKÓW

Nowi członkowie PTF: Bolesław Skulicz, Jan Stojakowski i Kazimierz Tyrała z Krakowa, Jan Korsak z Księża Wielkiego oraz Sebastian Rożek z Miejsca Piastowego.

ŁÓDŹ

Dnia 26.3 br. odbyło się doroczne walne zgromadzenie Łódzkiego Towarzystwa Filatelistów, które postanowiło nadać godność członka honorowego prof. Stanisławowi Miksteinowi z Krakowa.

Nowowybrany zarząd ukonstytuował się następująco: prezes — Mieczysław Karpiński, wiceprezes — Władysław Sikorski, sekretarz — Aleksandra Elżbieta Ćwik, skarbnik — Karol Pospiszyl, gospodarz lokalu — Wacław Szosland, bibliotekarz — Aleksander Ratusiński, kier. sekcji wymiany — Zdzisław Wiśniewski.

Sąd koleżeński: Bernard Marwiński, Lesław Zbigniew Zabilski i Aleksy Łabentowicz.

Komisja rewizyjna: Jerzy Kołaczkowski, Antoni Lindner i Lucjan Nawrocki.

Komitet wystawowy: Bernard Marwiński, Wacław Paszkowski, Roman Winiarski i Lesław Zbigniew Zabilski.

Na posiedzeniach zarządu 24 i 31 marca br. przyjęto do ŁTF następujących nowych członków: Bolesława Brzostowskiego z Łodzi, Cecylię Dykas z Jeżowa, Sławomira Janusza Podolaka z Warszawy i Tadeusza Wojtowicza z Radomia

Następne zebrania niedzielne, połączone z aukcją, odbędą się 14 maja i 4 czerwca br. o godz. 12 w lokalu ŁTF (Piotrkowska 79, m. 49 — lewa oficyna, III klatka schodowa, I piętro). Znaczki przeznaczone na aukcję (wraz ze spisem i cenami wywoławczymi) należy składać na ręce gospodarza lokalu w czasie zebrań piątkowych (godz. 18), względnie przesyłać pocztą na jego adres (Wacław Szosland, Łódź, Nawrot 107), najpóźniej do piątku poprzedzającego aukcję.

TORUŃ

Dnia 4.3 br. odbyło się walne zebranie Związku Filatelistów w Toruniu, które postanowiło m. in. podnieść składkę miesięczną do 175 zł z tym, że w ramach tej składki każdy członek otrzymywać będzie „Przegląd Filatelistyczny".

Do nowego zarządu wybrano:

adw. Mariana Niklewskiego, dra Stanisława Zmyślonego, Władysława Reckiego, Franciszka Kujawskiego i Stefana Walichniewicza,
do komisji rewizyjnej: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Macieryńskiego i Alojzego Czarneckiego,
a do sądu koleżeńskiego: Antoniego Szczawińskiego, Hipolita Kaczmarka i Jana Brzezińskiego.
Prosimy naszych członków o regulowanie składek członkowskich w wysokości 175 zł już za marzec br. „Przegląd Filatelistyczny" przesyłany będzie członkom zamiejscowym pocztą. Na „Filatelistę Polskiego" prosimy zgłaszać abonament. Dla członków zamiejscowych wysyłany będzie wraz z „Przeglądem". Przypominamy o dziełku mgr Przybyłowej pt. „Jakub Rubinkowski, poczmistrz i radny m. Torunia". Pozostały już nieliczne egzemplarze w cenie 210 zł + porto.

Następny numer (19) ukaże się dnia 31 maja. Termin nadsyłania materiałów i ogłoszeń do nru czerwcowego (20): 25-go maja 1950 roku.

OGŁOSZENIA DROBNE

REDAKCJA
EDITING OFFICE
Łódź 1
ul. Brzeźna nr 18, m. 5
POLAND

ADMINISTRACJA
MANAGING OFFICE
Łódź 7
ul. Pabianicka nr 26, m. 6
POLAND

Prenumerata 1 tomu (5 numerów) wynosi łącznie z przesyłką pocztową: w kraju 700.— zł, dla krewnych lub znajomych za granicą 750.— zł.

Ceny ogłoszeń

cała strona	zł 9.000.—
1/2 strony	„ 5.000.—
1/4 „	„ 3.000.—
1/8 „	„ 2.000.—

Ogłoszenie w tekście 50% drożej.
Miejsce zastrzeżone: w części ogłoszeniowej 50% drożej, w tekście 100% drożej. Drugi kolor 200% drożej. Za klisze doliczamy oryginalne koszty.

Ogłoszenia drobne
(płatne wyłącznie z góry)
1. wyłącznie o wymianie znaczków — za wyraz 10.— zł (tłustym drukiem 20.— zł); ogłoszenie minimalne 110.— zł.
2. kupno, sprzedaż i różne — za wyraz 15.— zł (tłustym drukiem 30.— zł); ogłoszenie minimalne 210.— zł.

One volume's **subscription** (5 numbers) post. paym. incl. 2.— $

Advertisements prices

One page	35 $
1/2 page	20 $
1/4 page	12 $
1/8 page	8 $

Advertisements in columns 50% more. Reserved place in the ad. column 50% more, in the columns 100% more. Second colour 200% more. Cliches are extra paid.

Small ads.
1. About the mutual exchange of stamps **only:** a word 0,05 $ (thick printing 0,10 $); minimal amount 0,55 $
2. Purchase, sale and different ads: a word 0,10 $ (thick printing 0,20 $); minimal amount 1,10 $

KONTO BANKOWE
BANKING ACCOUNT
PKO Łódź Nr VII-877

Nous avons l'honneur d'informer nos lecteurs en France que

Mr MARCEL KOSÈVE

19, Bd. JOURDAN, PARIS 14e

est notre représentant général en France. Nous vous prions, chers lecteurs, de vous adresser à Mr Marcel Kosève dans toutes les affaires concernant notre revue

Abonnements:

6 mois (5 numeros): 500 fr plus 75 fr port en sus, le numero: 100 fr plus 15 fr port en sus.

Publicite:

1 page	9.000,—	fr
1/2	„	5.000,— „
1/4	„	3.000,— „
1/8	„	2.000,— „

Les annonces inserees dans le texte: majoration de 50%. Emplacements reserves: majoration de 50%. 2e couleur: majoration do 200%.

Petites annonces:

15 fr le mot, gros caractères — 30 fr le mot.

Compte C. P. Paris Nr 5376-52

PAMIĘTAJMY O ŻOŁNIERZU

KARTA POCZTOWA

NADAWCA

Ob.

Państ. Zakł. Graf. w Łodzi — H. 45 — 1.000.000

	X		Y	
A. „W KAŻDEJ WSI — CZYTELNIA“	100,—	—,—	40,—	30,—
B. „WRACAMY NAD POLSKIE MORZE“			40,—	30,—
C. „DEMOKRACJA TO NASZA SIŁA“			40,—	30,—
D. „PAMIĘTAJMY O ŻOŁNIERZU“	100,—	—,—	40,—	30,—

Karta pocztowa wg wzoru jak wyżej z tą tylko różnicą, że ze znaku opłaty usunięto napis „ŁÓDŹ“.

Format: 139 (140) × 98 (97) mm. Papier szarawobiały.

1. III. 50 gr j. brunatny

KARTY POCZTOWE

1944 **4. IX. Widokowe karty pocztowe wydania z 1938 r. ze znakami opłaty 15 i 30 gr z postacią króla Kazimierza Jagiellończyka oraz z różnemi widokami z lewej strony, z typograficznym nadrukiem nowej wartości „25 gr“ oraz kwadratami zakrywającymi starą wartość.**

25
GR.

I. 25 gr / 15 gr brunatna, żółtawy (cz.) 150,— 175,—

II. 25 gr / 30 gr czerwona, żółtawy (cz.) 300,— —,—

Karty zużyte pocztowo należą do dużych rzadkości.

Nadruku dokonano na kartach, oznaczonych następującymi numerami i z następującymi podobiznami lub widokami (w nawiasie podano, jakie wartości zostały przedrukowane):

A. P. P. T. T. (X—1938) 6.400.000. S IV — 1. — Jan Długosz (15 gr)
B. „ — 2. — Mikołaj Rej (15, 30 gr)
C. „ — 3. — Jan Kochanowski (15 gr)
D. „ — 4. — Piotr Skarga (15 gr)
E. „ — 5. — Stanisław Konarski (15, 30 gr)
F. „ — 6. — Stanisław Staszic (15, 30 gr)
G. „ — 7. — Hugo Kołłątaj (15 gr)
H. „ — 8. — Ignacy Krasicki (15, 30 gr)
I. „ — 9. — Adam Mickiewicz (15 gr)
J. „ — 10. — Juliusz Słowacki (15 gr)
K. „ — 11. — Zygmunt Krasicki (15, 30 gr)
L. „ — 12. — Cyprian Norwid (15, 30 gr)
Ł. „ - 13. — Henryk Sienkiewicz (15 gr)
M. „ — 14. — Stanisław Wyspiański (16, 30 gr)
N. „ — 15. — Stefan Żeromski (15 gr)
O. „ — 16. — Bolesław Prus (15, 30 gr)
P. „ — 17. — Eliza Orzeszkowa (15 gr)
Q. „ — 18. — Jan Kasprowicz (15 gr)
R. „ — 19. — Władysław Reymont (15, 30 gr)
S. „ — 20. — Mikołaj Kopernik (15, 30 gr)
T. „ — 21. — Jan Śniadecki (15, 30 gr)
U. „ — 22. — August Cieszkowski (15, 30 gr)
W. „ — 23. — Marian Smoluchowski (15, 30 gr)
V. „ — 24. — M. Curie - Skłodowska ((15, 30 gr)
X. „ — 25. — Wojciech Bogusławski (15, 30 gr)

Y.	„ — 26. — Aleksander Fredro	(15, 30 gr)
Z.	„ — 27. — Marcin Leopolita	(15, 30 gr)
AA.	„ — 28. — Michał Ogiński	(15, 30 gr)
AB.	„ — 29. — Fryderyk Chopin	(15, 30 gr)
AC.	„ — 30. — Stanisław Moniuszko	(15, 30 gr)
AD.	„ — 31. — Karol Szymanowski	(15, 30 gr)
AE.	„ — 32. — Piotr Michałowski	(15, 30 gr)
AF.	„ — 33. — Artur Grottger	(15, 30 gr)
AG.	„ — 34. — Jan Matejko	(15, 30 gr)
AH.	„ — 35. — Aleksander Gierymski	(15, 30 gr)
AI.	„ — 36. — Juliusz Kossak	(15, 30 gr)
AJ.	„ — 37. — Jacek Malczewski	(15, 30 gr)
AK.	„ — 38. — Józef Chełmoński	(15, 30 gr)
AL.	„ — 39. — Leon Wyczółkowski	(15, 30 gr)
AŁ.	„ — 40. — Biskupin	(15, 30 gr)
AM.	„ — 41. — Strzelno	(15, 30 gr)
AN.	„ — 42. — Łęczyca	(15, 30 gr)
AO.	„ — 43. — Pelplin	(15, 30 gr)
AP.	„ — 44. — Wiślica	(15, 30 gr)
AQ.	„ — 45. — Dziedziniec Biblioteki Jag.	(15, 30 gr)
AR.	„ — 48. — Sandomierz	(15, 30 gr)
AS.	„ — 49. — Grobowiec na Wawelu	(15, 30 gr)
AT.	„ — 53. — Sala balowa — Łazienki	(15, 30 gr)
AU.	„ — 54. — Pałac Staszica	(15, 30 gr)
AW.	„ — 55. — Wernyhora	(15, 30 gr)
AV.	„ — 56. — Zygmunt i Barbara	(15, 30 gr)
AX.	„ — 57. — Chopin u Radziwiłła	(15, 30 gr)

		X		Y	
A.	„W KAŻDEJ WSI — CZYTELNIA"	75,—	120,—	50,—	100,—
B.	„WRACAMY NAD POLSKIE MORZE"	75—	120,—	50,—	100,—
C.	„DEMOKRACJA TO NASZA SIŁA"	75,—	120,—	50,—	100,—
D.	„PAMIĘTAJMY O ŻOŁNIERZU"	75,—	120,—	50,—	100,—

Jak wyżej. Cała karta drukowana w kolorze j. brunatnym, na papierze bez uprzedniego poddruku — a nie na formularzu jak nr 1 I. U góry z lewej strony napis propagandowy, po środku „KARTA POCZTOWA", z prawej strony — znak opłaty. Niżej z lewej — „NADAWCA" i trzy kropkowane linie poziome, u dołu: „Poczt. Zakł. Graf. w Łodzi — II. 45 — 1.000.000", po środku trzy pionowe linie, po prawej stronie których — literki „Ob." i cztery poziome linie na napisanie adresu.

Format 139 (140) × 98 (97) mm.

1. II. 50 gr j. brunatny

B. napis „PAMIĘTAJMY O ŻOŁNIERZU“ (93×6 mm) . . . . 500,— —,—

C. napis „Demokracja to nasza siła“ (87×7 mm) . . . . 500,— —,—

D. napis „Wracamy nad Polskie Morze“ (104×6 mm) . . . . 500,— —,—

E. napis „Szeroki dostęp do morza — to płuca gospodarcze narodu“ (100×6 mm) 500,— —,—

Karty nr IV sprzedawane były wyłącznie w urzędach pocztowych w Warszawie na Pradze, na ul. Ratuszowej i w u. p. nr 23

Oficjalna cena sprzedażna wynosiła 50 gr, jednak urzędnicy pobierali za nie przeważnie 1 zł.

UWAGA. Karty pocztowe I—IV nie zostały wprowadzone do obiegu zarządzeniem Ministra P. i T. Przedruki na kartach I i II oraz stempelki opłacenia dla kart III i IV wskazywać miały na pobranie opłaty za usługę pocztową. Miały one prawo obiegu na skutek zarządzenia o pobieraniu opłaty gotówką, sposób pokwitowania opłaty nie był bowiem określony zarządzeniem.

Ponieważ: 1) formularze III i IV nie były w tym czasie do nabycia bez stempelków, 2) nakłady zaopatrywano w stempelki przed wydaniem ich do sprzedaży okienkowej — były więc drukami ścisłego zarachowania, 3) karty wraz ze stempelkami były sprzedawane klientom do napisania listu i wrzucenia go do dowolnej skrzynki, 4) stempelki powyższe nie były stawiane na gotowych listach, nadawanych w okienkach i opłacanych gotówką —

katalogujemy karty te bieżąco wśród całostek, a nie wśród opłat gotówkowych.

1945 marzec. — Formularz karty, opisanej pod nrem III, z nadrukowanym znakiem opłaty i napisami propagandowymi w kolorze j. brunatnym. Na dole znaku opłaty małymi literkami „ŁÓDŹ“. X — papier szarobiały, Y — kremowy.

1. I. 50 gr. j. brunatny, druk formularza czarny

AY. „ — 58. — Pałac Ujazdowski (15, 30 gr)
AZ. „ — 59. — Bejsce (15, 30 gr)
BA. „ — 60. — Orawka (15, 30 gr)
BB. „ — 61. — Samochody PCK (15 gr)
BC. „ — 62. — Samolot sanitarny PCK (15 gr)
BD. „ — 63. — Szkolenie kobiet przez PCK (15 gr)
BE. „ — 64. — Drużyna ratownicza PCK (15 gr)

Kart po 15 gr przedrukowano w ogólnej ilości 56.000 sztuk (przypuszczalnie części ich, jako makulatury, nie dopuszczono do obiegu). Teoretycznie z każdym widokiem powinno być około 950 sztuk. Z materiału spotykanego można jednak dojść do wniosku, że nie wszystkich rodzajów była równa ilość. Np. karty z portretem Curie-Skłodowskiej spotyka się stosunkowo często, natomiast karty z widokami akcji Czerwonego Krzyża — rzadko. Ustalenie cen na poszczególne karty napotyka więc na wielkie trudności. Uwagi powyższe tyczą się również kart po 30 gr, których ogółem przedrukowano 1.477 sztuk i których teoretycznie powinno być z każdego rodzaju po trzydzieści parę sztuk. Możliwe jest jednak, że jednych było zaledwie parę sztuk, innych zaś więcej.

Karty nr I i II przedrukowano w drukarni L. Pietrzykowskiego w Lublinie (przyjęte do przedruku 16. 8. 44) i były sprzedawane po 75 gr w urzędach pocztowych na terenie oswobodzonym do września 1944 r. (prawy brzeg Wisły).

PRÓBY. Nadruk jak na kartach nr I i II tylko rozstawienie kwadratów wynosi 13,5 mm zamiast 16 mm. Nadruku dokonano przeważnie na mniej lub więcej zniszczonych kartach 15 gr.

25 GR.

Według protokołu znajdującego się w Muzeum Poczty i Telekomunikacji, zestawienie tych prób przedstawia się następująco:

A. Długosz, ręcznie narysowany zielonym atramentem wzór i nadruk *)
A. dtto, tylko nadruk *)
B. Rej, tylko nadruk *)
D. Skarga, tylko nadruk *)
G. Kołłątaj, tylko nadruk *)
K. Krasiński, tylko nadruk *)
W. Smoluchowski, tylko nadruk *)
V. Curie Skłodowska, ręczny napis jak na A oraz podwójny nadruk, jeden na znaku opłaty, drugi obok z lewej strony *)
AN. Łęczyca, tylko nadruk wartości *)
AN. dtto, nadruk odwrócony nad znakiem wartości *)
AN. dtto, tylko nadruk *)
AO. Pelplin, tylko nadruk *)
AP. Wiślica, tylko nadruk *)
AV. Zygmunt i Barbara, tylko nadruk.

Karty oznaczone *) znajdują się w zbiorach Muzeum Poczty i Telekomunikacji.

Próby pocztówek wykonano w drukarni L. Pietrzykowskiego, w dn. 22 i 23 sierpnia, na pisemne zlecenie Resortu Gospodarki Narodowej i Finansów z dnia 21. 8. 1944 roku za numerem F. 35/44.

Znane są poza tym pojedyncze karty ze znakiem opłaty 30 gr (Zamek w Mirze) i widokiem Bramy Warszawskiej w Opatowie o rozstawieniu kwadratów 18 mm, oraz karta z nadrukiem normalnym (16 mm) na znaku opłaty 25 gr lila (Kazimierz Jagiellończyk). Obie karty są grzecznościowo kasowane datownikiem Lublin 1 z datą 13. IX. 1944. Pochodzenie tych kart nie jest wyjaśnione (patrz Przegląd Filatelistyczny nr 16, str 4)

1945 koniec lutego. — Karta korespondencyjna formatu 139×97 mm, tekst czarny. U góry napis „KARTA POCZTOWA“, z lewej strony „NADAWCA:“ i trzy kropkowane poziome linijki, u dołu w lewym rogu: „Druk; M. P. i T. Łódź, 500.000. II.45“; mniej więcej po środku karty trzy pionowe linie (z których środkowa grubsza). Po prawej stronie u góry prostokąt stojący z kropeczek, a w środku napis „MIEJSCE NA/ ZNACZEK“. Poniżej literki „Ob.“ oraz cztery kropkowane linie poziome (z których trzecia podkreślona), na napisanie adresu. Jako znak opłaty dwa ręczne nadruki: „50“ obramowane trójkątem i „Opłata pocztowa/ pobrana gotówką“. X — papier szarawobiały, Y — kremowy.

50
Opłata pocztowa
pobrana gotówką

KARTA POCZTOWA
NADAWCA
Ob.
Opłata pocztowa
pobrana gotówką
Druk. M. P. i T. Łódź, 500.000. II.45

		X	Y		
III.	*a.* 50 gr niebieskofioletowy, druk czarny	200,—	300,—	250,—	—,—
	b. dtto, lecz tylko ze stemplem „Opłata pocztowa/pobrana gotówką“ w kolorze niebiesko-fioletowym	300,—	—,—		
	c. jak III *b*, tylko stempel czerwono-fioletowy . . .	350,—	—,—		

Karty nr III sprzedawane były w okienkach urzędów pocztowych w Łodzi.

1945 **marzec. Karta jak nr III b z napisami propagandowymi, wykonanymi ręcznymi gumowymi stempelkami w kolorze lila-czerwonym.**

IV. (50 gr) nieb. fiol., druk czarny, szarobiały
A. napis „W każdej wsi czytelnia“
(83×7 mm) . . . . 500,— —,—

A. **W każdej wsi czytelnia**

B. **PAMIĘTAJMY O ŻOŁNIERZU**

C. **Demokracja to nasza siła**

D. **Wracamy nad Polskie Morze**

E. **Szeroki dostęp do morza - to płuca gospodarcze narodu.**

Drukarnia Nr 4 Sp. Wydawniczo-Oświatowej „Czytelnik" — Łódź, Żwirki 2.
Zam. 2280/6.4.50. D—1—16160 Nakł. 2 500 egz.

NASZE PLOTECZKI

* Jak donosi *Trybuna Ludu*, w Pekinie wydano album nowych chińskich znaczków pocztowych. Album (chyba katalog?) zawiera reprodukcje i opis wszystkich znaczków pocztowych, jakie ukazały się od chwili ustanowienia rządu centralnego Chińskiej Republiki Ludowej.

* W Izraelu w marcu br. ukazał się pierwszy numer miesięcznika *Ossef Habulim* (Zbieracz Znaczków), drugiego już filatelistycznego pisma w tym kraju (p. t. II s. 53). Periodyk ten drukowany jest w językach angielskim i hebrajskim, a wydaje go Jehuda (Hugo) Kolar, znany autor słowackich katalogów.

* Jak podaje *Die Basler Taube*, w r. 1949 w Europie ukazało się 1131 nowych znaczków, a więc o 7,1% mniej niż w r. 1948 (1219 szt.). Pismo uważa to za objaw korzystny i wyraża życzenie, by w bieżącym roku liczba nowości europejskich nie osiągnęła tysiąca, co jest możliwe zważywszy, że w ub. r. aż 94 znaczki poświęcone były 75-leciu UPU.

* Leaderem, wg wyżej cytowanego pisma, były w r. 1949 nadal Niemcy ze 150 znaczkami (z czego strefa francuska 67, a Zachodni Berlin 50). Na drugim miejscu, ze 122 znaczkami, znalazł się ZSRR. Dalej idą: Triest (84), Belgia (67), Francja (49), Austria (46), Czechosłowacja (44), Turcja (39), Bułgaria (38) itd. Poniżej dziesięciu znaczków wydały: Islandia (9), Andorra (8), Dania i Irlandia (po 7), Malta (6), Anglia i Gibraltar (po 4) oraz Grecja (3). Polska, wśród 36 państw europejskich, dzieli szczęśliwie z Finlandią 18 i 19 miejsce, a więc przysłowiowy „złoty środek".

* Jak donosi *Ceskoslovenská Filatelie*, urząd pocztowy o najdłuższej nazwie na świecie znajduje się w Walii: Llanfairpwllgwyngyllgogeryckwyntroberll - santisilis - gogogoch!!

* Niemiecka Republika Demokratyczna ma już pocztowe połączenia lotnicze z całym światem. 1 stycznia br. uruchomiono obsługę linii Berlin — Warszawa, 16 tegoż miesiąca Berlin — Moskwa, a 1 marca — reszty linii przez Pragę (z wyjątkiem Hiszpanii, Japonii i ich kolonii).

* Francja ogłosiła wreszcie (mocno w tym roku spóźniony) swój program wydawniczy na r. 1950. Według niego otrzymają filateliści w tym roku trzy znaczki okolicznościowe (15 fr — R. Poincaré, 12 fr — K. Peguy i 12 fr — Rabelais) oraz dwie serie z dopłatami: jedną w maju lub czerwcu (5+2 fr — A. Chénier, 10+4 fr — L. Carnot, 15+6 fr — M. de Robespierre, 8+3 fr — David, 12+5 fr — Danton i 20+10 fr — Hoche), a drugą w końcu roku (cztery znaczki o nieustalonej jeszcze tematyce). Razem więc z już wydanymi (1000 fr — lotniczy i 12+3 fr — dzień znaczka) na r. 1950 przewiduje się 15 znaczków. Niezrealizowane znaczki w programie zeszłorocznym (Przyjaźń francusko-brytyjska, Ruch dla zjednoczenia Europy, seria męczeńskich uniwersytetów) nie ukażą się najprawdopodobniej i w roku bieżącym.

* Według *Le Soir*, znaczki wyspy Tristan da Cunha mają być wydawane w urzędzie za... ziemniaki, jedyne bogactwo tej wyspy, która — szczęśliwa! — nie zna dotąd pieniądza.

* Willy Balasse nakręcił w Belgii film *Philatélie*, długości 230 m (18—20 minut projekcji). Cena jednej kopii wynosi 2.800 fr belg. Szkoda, że dotąd nie mamy Związku Stowarzyszeń Filatelistycznych w Polsce, który mógłby nam jedną taką kopię sprowadzić.

* Znana firma aukcyjna H. R. Harmer, Inc. (z oddziałami w Nowym Jorku, Londynie i Sydney), która sprzedawała między innymi zbiór Roosevelta (stąd w tytule używa obecnie nazwy „The Roosevelt Auctioneers"), ogłasza obecnie, że dostała na aukcję zbiór Adolfa Menjou (Beverly Hills, California). Jak widzimy więc, donosy na kolegów do hollywoodzkiej komisji badania działalności antyamerykańskiej finansowo panu Menjou nie musiały się opłacić.

CZY WIECIE, ŻE...

... podlepki do znaczków zostały wynalezione w 1885 r. we Frankfurcie n. Menem przez niejakiego Daulta i przetrwały w pierwotnej postaci aż do naszych czasów, zwyciężając nawet tak do niedawna modne zbieranie „gumy dziewiczej"?

... grzecznościowo nie stempluje znaczków poczta Afganistanu? Nie mają tam „dla filatelistów żadnych względów na poczcie, a kupno dawnych znaczków jest połączone z olbrzymimi trudnościami. Trzeba ni mniej ni więcej, tylko składać podanie do samego ministra poczt!" (fragment originalnej korespondencji z Afganistanu).